

GŁOS

znad Niemna

31 maja 2002r. Nr 22 (523) Index 63863 Rok założenia 1989

Czas na wakacje!

W szkołach polskich, społecznych oraz w klasach, w których dzieci uczą się języka polskiego odbyły się uroczystości z okazji zakończenia roku szkolnego. 28 maja br. w Polskiej Szkole w Grodnie odbył się długo oczekiwany przez wszystkich uczniów uroczysty apel na zakończenie roku szkolnego. Minął rok szkolny. Zapewne jak każdy, niełatwy zarówno dla nauczycieli jak i uczniów, zwłaszcza dla pierwszych maturzystów.

ciąg dalszy na str. 9

Polacy, Grodnianie,
Goście grodu Niemna -
bądźcie z nami!

IV Republikański Festiwal Kultur Narodowych

7 czerwca (piątek)
18.00 — 19.00 Uroczysty przemarsz delegacji różnych narodowości ulicami miasta (od hotelu „Białoruś”, ul. Gorkiego, Plac Lenina, ul. Orzeszkowej, ul. Sowiecką do Teatru Dramatycznego)
19.00 Uroczyste otwarcie festiwalu przy Teatrze Dramatycznym
21.00 — 23.00 Koncert — przywitanie na Placu Sowieckim
23.00 Fajerwerk
8 czerwca (sobota)
11.30 — 12.30 Przemarsz kolumny ZPB od Siedziby ZPB przy ul. Dzierżyńskiego 32 do Nowego Zamku
12.30 — 16.30 Podwórko Polskie

w programie:

- występy polskich zespołów artystycznych
- degustacja narodowych dań kuchni polskiej
- wystawa fotograficzna
- wystawa malarzy polskich
- wystawa rękodzieł
- kino polskie
- gry, zabawy, tańce
- konkursy sportowe dla dzieci i dorosłych
- wystawa książek
- losowanie 2 miejsc dla dzieci na wypoczynek letni w Polsce

- konkurs na prenumeratę tygodnika
Głos znad Niemna

16.00 — 19.00 Święto tańca na Placu Sowieckim
19.00 — 24.00 Programy koncertowe na Placu Sowieckim

9 czerwca (niedziela)
10.00 — 17.00 Święto kuchni różnych narodowości na Placu Lenina
12.00 — 15.00 Wręczenie nagród festiwalu oraz koncert galowy

Organizatorzy

KONTROWERSJE

Krajobraz po bitwie

Splądrowane polskie groby na cmentarzu grodzieńskim

Cmentarz Pobernardyński, nazywany też cmentarzem Farnym, jest miejscem pod wieloma względami unikatowym. Założony w 1792 roku, czyli tylko o dwa lata młodszy od warszawskich Powązek, był ostatnim miejscem spoczynku dla wielu znakomitych ludzi zasłużonych dla Grodzieńszczyzny.

Są tu pochowani: znakomita polska pisarka Eliza Orzeszkowa oraz jej najbliższa rodzina, w tym mąż Stanisław Nahorski i matka Franciszka Widacka, księża: Mielchior Fordon, Franciszek Hryniewicz i Michał Aronowicz, Edward Listowski, prezes Rady Miasta Grodna z początku lat 20., generał brygady Adam Wincenty Mokrzejki, który od 1920 roku był dowódcą Okręgu Generalnego Grodna. Mieści się tu także kwatera żołnierzy polskich, poległych w latach 1919-1920. Oprócz tego cmentarz Pobernardyński jest autentycznym pomnikiem architektury nagrobkowej z pierwszej połowy XIX stulecia. Podobne miejsca we wszystkich cywilizowanych krajach są obiektami szczególnej troski i dumy. Są zadbane i przyciągają rzesze turystów. Cmentarz Pobernardyński jest inny.

ciąg dalszy na str. 3

OGŁOSZENIE

Serdecznie zapraszamy dzieci uczące się języka polskiego i ich rodziców na
III Republikański Przegląd Małych Form Teatralnych,
który odbędzie się 2 czerwca br. o godz. 10.00 w Miejskim Domu Kultury w Grodnie przy ul. Dzierżyńskiego 1.

Dział Oświaty ZPB, tel. (0152) 72-00-62

**Najserdeczniejsze życzenia
nauczycielom i uczniom z okazji
zakończenia roku szkolnego składają
ZG ZPB, Dział Oświaty
oraz redakcja Głosu.**

**Życzymy, aby wspólna praca uczniów
i nauczycieli była z roku na rok
bardziej owocna.**

**A póki co - udanych
i słonecznych wakacji!!!**

AKTUALNOŚCI

POLSKA

Minister finansów Marek Belka poinformował, że przyszłoroczny plan wydatków budżetu państwa nie przekroczy 195 mld złotych. Zależy to od inflacji i od tego, jak będą realizowane wydatki w 2002r. — powiedział Belka.

UE - ROSJA

Przewodniczący Komisji Europejskiej Romano Prodi powiedział na konferencji prasowej w Moskwie, że Unia nie zmienia zdania na temat obowiązku wizowego dla mieszkańców Kaliningradu. Piętnastka odrzuca żądanie Moskwy, żeby przyznać jej bezwizowe i bezcłowe korytarze tranzytowe łączące Kaliningrad z Rosją.

Natomiast prezydent Władimir Putin otwierając na Kremlu spotkanie Unii Europejskiej i Rosji skrytykował stanowisko Piętnastki, co do statusu Okręgu Kaliningradzkiego po wstąpieniu Litwy i Polski do Unii Europejskiej. Rosyjski prezydent podkreślił, że od rozwiązania problemu Kaliningradu będą zależały dalsze stosunki między Moskwą a Brukselą.

WŁOCHY

Deklarację Rzymską, czyli porozumienie o nowych stosunkach między Sojuszem a Moskwą podpisali prezydenci 19 państw członkowskich NATO i prezydent Rosji. Uroczystość odbyła się w bazie wojskowej Pratica di Mare pod Rzymem. „Dwaj dawni wrogowie są teraz partnerami” — powiedział podczas szczytu prezydent USA George W. Bush. Jego zdaniem, porozumienie NATO-Rosja pozwoli, by „cała Europa była wolna i korzystała z pokoju”.

INDIE - PAKISTAN

Od 8 do 12 milionów ludzi może zginąć, jeśli między obu krajami dojdzie do konfliktu z użyciem broni atomowej — wynika z najnowszej analizy wywiadu wojskowego USA. Raport zawiera symulację, w której obaj rywale wymierzają swoje rakiety w najbardziej zaludnione rejony. Szacunki te dotyczą zabitych w czasie ataku, lecz nie obejmują liczby ofiar promieniowania radioaktywnego.

Założono przy tym, że oba kraje mają najwyżej kilkanaście głowic o sile 20 kiloton lub mniejszej, co jest porównywalne z bombą atomową zrzuconą przez Stany Zjednoczone na Hiroszimę w 1945 roku.

PAP, AD

W numerze:

Wielki honor

2

Tego nam trzeba...

3

Jestem dumna

5

Raduje się serce

10

Koleje losu

11

Tworzyć tematy polskie

Międzynarodowy plener artystyczny „Powroty do źródeł — Łuków 2002”

Przez dziesięć dni na gościnnej ziemi łukowskiej przebywali artyści z Francji, Niemiec, Czech, Słowacji, Armenii, Rosji, Białorusi i Polski — uczestnicy VI Międzynarodowego Pleneru Artystycznego „Powroty do źródeł — Łuków 2001”.

Zorganizowany został wspólnie przez Biuro Współpracy Kulturalnej i Artystycznej z Polonią Świata „Adsum — Polska” w Białymostku, którego dyrektorem jest Beata Godek — pomysłodawca plenerów pod hasłem „Powroty do źródeł” i Zarząd Gminy Łuków — dzięki osobistemu zaangażowaniu wójta gminy Kazimierza Goławskiego. W inauguracji pleneru uczestniczyli posłowie, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, starostwa powiatowego w Łukowie, miejscowych i gminnych władz samorządowych oraz Łukowskiego Ośrodka Kultury. Bazą pleneru był ośrodek „Jagódka” w Grzędzowie — wsi położonej w odległości 8 km od Łukowa. W pierwszym dniu pleneru w Grzędzowie gości witał Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Łukowskiej. Występ uczniów Zespołu Szkół w Grzędzowie był pierwszym z „mocnych” wrażeń, które organizatorzy dostarczali artystom w ciągu całego pobytu. Malarzy i grafików z krajów europejskich przywiodła na plener pamięć o polskich przodkach, urzeczony kulturą i historią Polski i chęć utrwalenia ciekawych artystycznych zakątków gminy Łuków. Pierwszą szkic powstał w Woli Okrzejskiej — rodzinnej miejscowości Henryka Sienkiewicza, gdzie artyści zwiedzili muzeum wybitnego pisarza polskiego i wspólnie

Bronisław Firla z Czech, najstarszy uczestnik pleneru

z jego kustoszem — Antonim Cybulskim podziwiali okolice z Kopca Henryka Sienkiewicza. W Woli Gułowskiej (miejscu ostatniej bitwy wojny obronnej 1939r.) w Domu Kultury Pomnika Czynu Bojowego Kleebergów goście zapoznali się z interesującymi i cennymi zbiorami Muzeum gen. Kleeberga. W Galerii Rzeźby Ludowej w Woli Gułowskiej odbyły się miniwarsztaty: kowalskie, garncarskie, rzeźbiarskie i tkackie, podczas których miejscowi artyści ludowi zaprezentowali gościom swój kunszt. Wiele ciekawych skojarzeń artystycznych wzbudziła wizyta w Hucie Szkła Gospodarczego Tadeusza Wrześniaka w hucie „Dąbrowa”. Kolejnych wrażeń dostarczyło zwiedzanie największych na Południowym Podlasiu Zakładów Miesnych „Lmeat — Łuków”. Historię i kulturę ziemi lubelskiej i łukowskiej gościom przybliżył Longin Kowalczyk — dyrektor Mu-

zeum Regionalnego w Łukowie. Szczegółnie zainteresowanie wzbudziła kolekcja amonitów i wystawa ilustrująca miejscowe obrzędy ludowe. Lekcją historii było też odwiedzenie cmentarza katolickiego w Łukowie. Lekcją zaś cierpliwości, siły fizycznej i poczucia piękna była wizyta w kuźni Henryka i Sylwestra Izdebskich w Czerśli, gdzie każdy z artystów otrzymał „na szczęście” małą podkowę. Zwiedzanie wzorowej pod względem wyposażenia i warunków nauki szkoły w Czerśli było tylko jednym z przykładów troski o „swoje włosie” władz gminy Łuków pod kierownictwem wójta Kazimierza Goławskiego. Troska o gości i ich wrażenia z pobytu na plenerze łukowskim była widoczna na każdym kroku w ciągu 10 dni, które minęły bardzo szybko. Plastycy zwiedzili Stoczek Łukowski, gdzie uczestniczyli w mszy świętej w miejscowym kościele parafialnym. Niezapomnianych wrażeń plenerowiczom dostarczyła wyprawa konnymi wozami na agroturystyczne pole namiotowe Jana Karwowskiego z Zalesia, gdzie wspólnie z członkami Rady Gminy Łuków bawiono się przy ognisku. Biesiad przy ognisku było jeszcze kilka, a między nimi nieopodal leśniczówki w Krynicy, gdzie wystąpił Łukowski Kabaret „Zza Płota”. Piosenką — przebojem najczęściej śpiewanym wspólnie podczas pleneru były „Sokoły”. Wśród pamiątek, które goście zabrali ze sobą do domu, znalazła się m.in. nowa książka Jerzego Henryka Chmielewskiego „Urodziłem się w Barbakanie”. Prezentacji tej książki dokonał sam autor znany jako Papcio

Chmielewskim polskim dzieciom z komiksu „Tytus, Romek i A Tomek”.

Wrażenia z ubiegłorocznego pobytu w Grodnie artyści przypomnieli sobie podczas wernisażu wystawy poplenerowej Międzynarodowego Pleneru Artystycznego „Misja Artystyczna Grodno 2001” w Galerii PROwizorium Łukowskiego Ośrodka Kultury, a dodatkowo odświeżyły je zrealizowane przez TVP reportaże z minionych plenerów, które można było obejrzeć na wernisażu. Warto wspomnieć, iż podczas otwarcia wystawy można było skosztować chleba łukowskiego i grodzieniskiego.

Chociaż widok strusi nie należy do tradycyjnych akcentów pejzażu polskiego, w gospodarstwie Dybickich w Grzędzowie można było karcić te egzotyczne ptaki polską koniczyną i utrwalać w szkicownikach. Tam też utrwalono sporo widoków okolic jedynego pozostałego na ziemi łukowskiej młyna, właścicieli którego — Wojciech Bąk — dąży do całkowitego odnowienia tego ponad 200 — letniego zabytku.

Nie lada atrakcją była wyprawa do rezerwatu „Jata” w poszukiwaniu „łukowskiego dinosaura”. To dziwne zwierzę pozostaje nadal legendą łukowską i niewyjaśnioną tajemnicą. Rezerwat kryje nadal sporo tajemnic, a jego jodły pamiętają na pewno najbardziej czasy stacjonowania tajnego obozu 35 PP AK i pieśni żołnierzy. Natężeniem muzycznym dla malarzy był koncert Andrzeja Wojtusia, wirtuoza gry na harmonijce ustnej. Indywidualne plenerowe zajęcia plastyczne rozproszone były po okolicznym terenie. Wynik pracowitych dni wi-

Elżbieta Szolomiak z Polski podczas pracy przy fresku

doczny był na roboczej wystawie prac i szkiców w Łukowskim Ośrodku Kultury. Po otwarciu wystawy i zapoznaniu się z nowymi dziełami artystów, odbyła się aukcja części obrazów, dochód z której przeznaczony będzie na utworzenie w jednej ze szkół w gminie Łuków profesjonalnej pracowni do nauki języków obcych. Część obrazów po zamknięciu wystawy pozostanie za zawsze w Łukowie. Warto wspomnieć o takich niezwykle atrakcyjnych, jak rozpalenie pieca węgierskiego, w którym wypalano ceramikę garncarską powstałą podczas warsztatów w Woli Gułowskiej; wspaniały koncert Zespołu Kameralnego i Grupy „Big Band” Państwowej Szkoły

Muzycznej im. Mieczysława Karłowicza w Łukowie i uliczny koncert Orkiestry Dętej Łukowskiego Towarzystwa Muzycznego im. Antoniego Pruchniewicza.

Wdzięczni za wspaniałą polską gościnność, z jaką byli przyjmowani, artyści wykonali na ścianie sali konferencyjnej Urzędu Gminy fresk przedstawiający ziemię łukowską. Podczas wzruszającego pożegnania malarze i graficy z wielu krajów Europy mówili, że nigdy nie zapomną swoich „łukowskich” wrażeń obiecując, że powrócą do Łukowa, a w swoich krajach będą promować piękno tej ziemi.

ZCh

Wielki honor

Film „Pianista” w reżyserii Romana Polańskiego zdobył w tym roku najwyższe trofeum festiwalu w Cannes — Złotą Palmę. „Pianista” jest ekranizacją wspomnień z czasów wojny polskiego kompozytora i pianisty żydowskiego pochodzenia Władysława Szpilmana.

Odbierając Złotą Palmę, Roman Polański powiedział, że „jest zaszczytny i wzruszony tym, że otrzymał tę prestiżową nagrodę za film, który reprezentuje Polskę”. Natychmiast dodał, że dziękuje wszystkim statystom, bez których by ten film nie powstał — Polański podziękował im za poświęcenie, lojalność i pracowitość. Rzadkością jest, by reżyser w pierwszym rzędzie dziękował właśnie statystom. „Pianista” to koprodukcja niemiecko-francusko-polsko-brytyjska. W postać Władysława Szpilmana wcielił się angielski aktor Adrien Brody. Zdjęcia do tego filmu powstały w ub. r. w studiu Babelsberg pod Berlinem oraz — w większości — w Warszawie: na ulicach stolicy, w tym na Pradze, a także na terenie wojskowym Akademii Obrony Narodowej w Rembertowie, w Filharmonii Narodowej i w studiach, między innymi — na Chełmskiej w Warszawie.

Władysław Szpilman spisał swoje wspomnienia przy pomocy Jerzego Walldorffa i opublikował w 1946r. okrojone przez cenzurę. Światowy rozgłos uzyskały one jednak dopiero 50 lat później, po wydaniu ich w Niemczech.

Polacy w Cannes

Pierwszym polskim filmem, który brał udział w Festiwalu w Cannes, był obraz Aleksandra Forda „Piątka z ulicy Barskiej”, który w 1954r. otrzymał nagrodę międzynarodową, a reżyser — honorowe wyróżnienie. W 1957r. w Cannes debiutował Andrzej Wajda, pokazując swój słynny „Kanał”. Film

Roman Polański

otrzymał nagrodę specjalną jury. Podobne wyróżnienie otrzymał w 1961r. Jerzy Kawalerowicz za „Matkę Joannę od Aniołów”.

Jednak największym sukcesem polskiego kina w Cannes było zdobycie w 1981r. głównego trofeum festiwalu, czyli Złotej Palmy przez film Andrzeja Wajdy „Człowiek z żelaza”. Z polskich twórców na festiwalu w Cannes wyróżniono także Krzysztofa Kieślowskiego nagrodą krytyków za „Krótki film o zabijaniu” i „Podwójne życie Weroniki”. W 1989r. Kieślowski był członkiem jury festiwalu.

67-letni dziś Roman Polański pokazywał w Cannes jak dotąd trzy polskie filmy —

„Makbeta”, „Lokatora” i „Piratów”. Jak sam przyznał, „Pianista” to jego jak dotąd najbardziej osobisty film, „wynikający z potrzeby pamięci”.

Twórczość a życie

Roman Polański studiował reżyserię w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi. Już jego pierwszy film — etiuda szkolna „Dwaj ludzie z szafą” został wysoko oceniony przez krytyków. W 1958r. otrzymał za niego jedną z głównych nagród na festiwalu filmów krótkometrażowych w Brukseli. Debiut kinowy Polańskiego „Nóż w wodzie” dał początek jego międzynarodowej karierze. Główny motyw obrazu — pojedynek charakterów — sugerował tematy kolejnych dzieł Polańskiego: psychologiczną próbę sił, psychiczne uzależnienie i czające się na każdym kroku zło. Na XIII Plenum KC PZPR uznano go za „człowieka zapatrzonego w obce wzory” i „tego, który bałamuci polską młodzież”, a „Nóż w wodzie” okrzyknięto „filmem oderwanym od realiów”. Po premierze Polański wyemigrował do Francji. Kolejne filmy powstawały już za granicą: „Wstręt”, „Matnia”, „Dziecko Rosemary”, „Lokator”, „Chinatown”, „Tess”, „Piraci”, „Frantic” oraz ostatni „Dziwne wrota”.

Filmy Polańskiego były wielokrotnie nominowane do Oscara: „Nóż w wodzie” jako najlepszy film zagraniczny, „Dziecko Rosemary” za scenariusz, a także „Chinatown” i „Tess” za reżyserię. Polański jest uznawany za jednego z wielkich odkrywców ludzkiej natury, którzy pokazują jej dwa biegunowo różne oblicza: uroczne, powszechnie uznawane oraz potworne, od którego większość próbuje uciec. W swoich filmach stworzył własny styl — przejęty światem i jednocześnie dystansujący się od niego, ironiczny.

Jego biografia obfituje w podobne kontrasty. Urodził się w rodzinie polsko-żydowskiej

w Paryżu w 1933r., ale tuż przed wojną jego ojciec, pochodzący z Krakowa, wrócił z całą rodziną do tego miasta. Jego matka zginęła w obozie koncentracyjnym. Wiele lat później banda Masona zamordowała jego żonę Sharon Tate. Pod koniec lat 70. artysta został oskarżony o gwałt nieletniej, siedział w więzieniu i w konsekwencji musiał opuścić Stany Zjednoczone. Wszystko to z pewnością wpłynęło na twórczość Polańskiego. W jego filmach groteska miesza się z prawdziwą motywacją psychologiczną, a fantazja zostaje wyrażona środkami realistycznymi. Jednak sam artysta pytany o związek swoich filmów z wydarzeniami z życia osobistego odpowiada niezmiennie: „W ogóle nie robię filmów o sobie”.

Laureaci

Grand Prix — „Człowiek bez przeszłości” Aki Kaurismäkiego

Najlepszy reżyser — Im Kwon-taek („Chihwaseon”) i Paul Thomas Anderson („Punch-Drunk Love”)

Najlepszy aktor — Olivier Gourmet („Syn”)

Najlepsza aktorka — Kati Outinen („Człowiek bez przeszłości”)

Nagroda specjalna jury i nagroda FIPRESCI — „Boska interwencja” Eli Suleimana

Najlepszy scenariusz — Paul Laverty „Słodka szesnastka”

Nagroda jury ekumenicznego — „Człowiek bez przeszłości” Aki Kaurismäkiego

Nagroda specjalna z okazji 55. lecia festiwalu — „Bowling for Columbine” Michaela Moora

Złota kamera dla młodego filmowca — Julie Lopes-Curval za film „Bord de mer”

Złota Palma w kategorii filmu krótkometrażowego — „Eso Uta” Petra Meszarosa

„Pianista” wygrał w stawce 22 filmów z 15 krajów.

Przygotował AD

Model białoruski - tego nam trzeba

Delegacja Północno-Zachodniego Okręgu Moskwy jest zachwycona Białorusią

W dniach 23-25 maja w Grodnie odbyły się Dni Moskwy. W ramach uroczystości wyświetlono najnowsze rosyjskie filmy, koncerty gwiazd rosyjskiej estrady oraz występy artystyczne. Jednak w świetle zapowiedzianej prywatyzacji szeregu białoruskich przedsiębiorstw na szczególną uwagę zasługują spotkania z rosyjskimi przedsiębiorcami.

24 maja w budynku Obwodowego Komitetu Wykonawczego odbyło się spotkanie delegacji Północno-Zachodniego Okręgu Moskwy na czele z prefektem Wiktorem Kozłowym z grodzieńskimi przedsiębiorcami i przemysłowcami. Był to swego rodzaju wstęp do bardziej zaawansowanego zapoznania się z białoruskim przedsiębiorstwami. W swoich wystąpieniach kierownicy różnych szczebli tradycyjnie ubolewali nad „rozrywami w więziach gospodarczych”. Jednak niektórzy dyrektorzy przedsiębiorstw już rozumieli, że od czasu rozpadu Związku Radzieckiego w Rosji sporo się zmieniło. „Współpraca odbywa się w warunkach agresywnej konkurencji z boku rosyjskich przedsiębiorstw. Dzięki temu znaleźliśmy własne miejsce na rynku. Inwestujemy w modernizację, w minionym roku wydaliśmy na to ponad 10 mln dolarów. Walka o rosyjski rynek dla nas nie jest jeszcze skończona” — powiedział dyrektor Grodzieńskiego „Chimwolokna”.

W trakcie spotkania goście z Moskwy nie kryli swego zachwytu dla mocnego i zcentralizowanego systemu władzy miejscowej na Białorusi. Szczególnie po tym, jak po prezentacji no-

Władimir Sawczenko i Wiktor Kozłow

wego leku SEMAKS, któremu zgodnie z opinią jego twórców nie ma równych na świecie, przewodniczący Obwodowego Komitetu Wykonawczego Władimir Sawczenko powiedział: „Znajdziemy pieniądze... z budżetu. Trzeba kupić partię tego leku”.

„Białoruski model kierowania — to jest to, czego potrzebujemy. Jak się zaczyna demokracja to nie ma kto pracować... „Krzycząc wszyscy umiemy” — zaznaczył wyraźnie wzruszony Wiktor Kozłow. Jednak zrewanżować się kupieniem czegośkolwiek za pieniądze z moskiewskiego budżetu prefekt nie zaryzykował. W trakcie spotkania nie zapomniano też o sytuacji politycznej na Białorusi. „NTV ciągle pokazuje, że tu wszystkich łapią na ulicach. Sami jechaliście i widzieliście, że nikogo u nas nie łapią... Prasa jest prasa, kto płaci — pod tę muzykę i śpiewa” — powie-

dział Władimir Sawczenko. „Nie jestem politykiem, jestem kierownikiem gospodarczym. Jestem tu już drugi dzień i nie zauważyłem jakichkolwiek problemów z wolnością słowa, czy naruszeń praw człowieka. Wolni ludzie normalnie żyją. Problem jest w innym. Macie mocne państwo, mocną władzę i to nie wszystkim się podoba. W świecie tak już jest, że mocnego trzeba bić... Ja uważam, że na Zachodzie się po prostu boją, że Białoruś i Rosja zjednoczą się utworzą państwo, które będzie odgrywać ważną rolę w polityce międzynarodowej. Wszystko co jest pisane o Białorusi i tu, i u nas, i na Zachodzie jest wynikiem strachu przed ewentualnym mocnym partnerem” — powiedział Głowski Wiktor Kozłow.

W Pałacu Lodowym odbyła się wystawa przedsiębiorstw Północno-Zachodniego Okręgu Moskwy zorga-

nizowana wspólnie przez stronę białoruską i rosyjską. Wszystko przebiegało w najlepszych tradycjach radzieckich. Orkiestra wojskowa, ludowe kapale, słowa o przyjaźni...

„W wystawie uczestniczy 21 przedsiębiorstw, a chętnych do uczestnictwa w wystawie mieliśmy 3 razy tyle” — powiedział prefekt Wiktor Kozłow. W wystawie udział wzięły takie przedsiębiorstwa jak: fabryka „Srebrny Bor”, S.A. Moskiewska Fabryka Urządzeń Elektrycznych, czy S. A. „Specbetonprojekt”, naukowe organizacje: Instytut Molekularnej Genetyki Rosyjskiej Akademii Nauk, Naukowe przedsiębiorstwo „Mołnija” oraz przedstawiciele małego i średniego biznesu. Delegacja Północno-Zachodniego Okręgu Moskwy zapowiedziała, że wkrótce zorganizują podobną wystawę białoruskich przedsiębiorstw w Moskwie.

W Obwodowym Teatrze Dramatycznym odbył się okrągły stół „Rozwój małego i średniego biznesu w Północno-Zachodnim Okręgu Moskwy i obwodzie grodzieńskim i perspektywy współpracy” z udziałem przedstawicieli władz grodzieńskich i moskiewskich oraz przedsiębiorców z obydwu krajów.

„Jesteśmy zadowoleni, że przyjechaliście, bo dzięki temu białoruscy przedsiębiorcy mają możliwość spotkania się z władzami miejskimi” — powiedział jeden z przedsiębiorców do moskiewskich gości.

„Ta wizyta odbyła się w granicach procesów integracyjnych. 5 obwodów Białorusi podpisało umowy o współpracy z 5 okręgami Moskwy. Ten przyjazd był okazją do nawiązania kontaktów. Rosjanie pokazali co potrafili, my też pokazaliśmy co potrafimy... Uważam, że praca w tym kierunku będzie kontynuowana. Rosjanie szczególnie zainteresowali nasz system kierownictwa. W Moskwie planowana jest reforma, zgodnie z którą, nawet kierownicy administracji będą wybierani. Oni przyznają, że wybory będą oznaczały faktyczną utratę zdolności kierowania miastem. Dziś wszyscy prefekci okręgów są mianowani przez mera. Przedstawiciele delegacji mówili, że będą rekomendować merowi Juryjowi Łużkowowi przejście na białoruski model kierowania” — podsumowując wyniki wizyty powiedział przewodniczący Grodzieńskiego Komitetu Wykonawczego Aleksander Antonienko.

Andrzej ODLANICKI

AKTUALNOŚCI

BRAK KONIECZNYCH REFORM

Klimat inwestycyjny na Białorusi jest jednym z najgorszych wśród członków Wspólnoty Niepodległych Państw — taką tezę formułuje nowa „Strategia odnośnie Białorusi” Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. „Władze Białorusi nie dążą do rozwiązania problemów, na które zwracają uwagę instytucje międzynarodowe” — podkreśla w raporcie.

EBOiR zdecydował ograniczyć do minimum współpracę z Białorusią. Kontynuowana będzie tylko pomoc finansowa dla małego i średniego biznesu.

CO CZWARTY TO EMERYT

Na Białorusi na 100 osób pracujących przypada 59 emerytów — oświadczył na konferencji Minister Pracy i Opieki Społecznej Władimir Łokis. Według niego — co czwarty obywatel Białorusi to emeryt, bądź rencista.

Prognozy na najbliższe dziesięć lat są niepokojące, gdyż liczba pracujących się zmniejszy a pobierających świadczenie od państwa — szybko wzrośnie.

MANEWRY — „BEREZYNA 2002”

Operacyjno-taktyczne ćwiczenia białoruskich sił zbrojnych rozpoczęły się 27 maja na poligonie pod Borysowem. Biorze w nich udział ponad 200 jednostek sprzętu bojowego i ok. 8 tys. żołnierzy z MSW, KGB, Wojsk Ochrony Pogranicza oraz oddziałów obrony cywilnej. W trakcie manewrów zaprezentowany zostanie po raz pierwszy w warunkach bojowych najnowszy wóz bojowy piechoty „Kobra” wyposażony w 30-milimetrowe działko sprężone z karabinem maszynowym 7,62 mm, produkowany przez białoruskie zakłady zbrojeniowe we współpracy z firmami słowackimi. Na pierwszy dzień ćwiczeń zaproszeni zostali w charakterze obserwatorów attaché wojskowi akredytowani w Mińsku.

NIERENTOWNE PRZEDSIĘBIORSTWA

Według danych Ministerstwa Statystyki i Analiz RB 41,1 proc. przedsiębiorstw, czyli 1012 zakładów przyniosło na dzień 1 kwietnia br. straty.

Dla porównania na dzień 1 marca br. roku takich zakładów było 44,6 proc., gdy w marcu 2001 roku ten wskaźnik wynosił 31,6 proc.

MNIEJ AGENTÓW

Liczba pracowników Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego (KGB) Białorusi zmniejszyła się o 10 proc. Przewodniczący Komitetu Leonid Jeryn powiedział, że redukcja zatrudnienia została dokonana na polecenie prezydenta Aleksandra Łukaszenki. Podkreślił, że nie będzie ona miała wpływu na prace operacyjne KGB, ponieważ zwalniani są przede wszystkim urzędnicy pracujący w centralnym aparacie i kierownictwie wywiadu wojskowego.

Radio Racja, Charter '97, IAR

GW, PAP, AO

<http://glos-znad-niemna.virtualave.net>

POGRANICZE

Puszcza Białowieska — euroregionem

25 maja br. w Hajnówce została podpisana umowa pomiędzy trzema przygranicznymi rejonami Białorusi: świętockim, kamienieckim i prużańskim i 9 polskimi gminami wchodzącymi w skład powiatu hajnowskiego o utworzeniu Euroregionu Puszcza Białowieska.

Dzisiejsza Puszcza Białowieska to kompleks leśny położony po obydwu stronach granicy Polski i Białoru-

rusi o obszarze 150 000 ha. Część zachodnia, znajdująca się w Polsce, zajmuje 62 500 ha, część białoruska — 87 500 ha. Po białoruskiej stronie cała puszcza jest parkiem narodowym. Puszcza Białowieska jest światową ostoją żubra tzw. gatunku nizinnego. Ocenia się, że w polskiej i białoruskiej części żyje ich łącznie około sześciuset.

Białowieski Park Narodowy ma status obiektu Światowego Dziedzictwa

Żubry - duma Puszczy Białowieskiej

UNESCO. W uroczystości podpisania umowy utworzenia euroregionu uczestniczyli m.in. minister spraw zagranicznych RP Włodzimierz Cimoszewicz i Konsul Generalny Białorusi w Białymstoku Leonid Karawajka.

„Ze względu na wyjątkowość miejsca, jakim jest Puszcza Białowieska, głęboko wierzę, że to przedsię-

wzięcie znajdzie wsparcie nie tylko władz państwowych Polski i Białorusi, ale z czasem stanie się także uznanym w Europie projektem europejskim” — powiedział do zgromadzonych w amfiteatrze minister Cimoszewicz i zadeklarował swoją pomoc: — „Będę zabiegał o to, żeby ta idea stała się szerzej znana w Europie i żeby znalazły się środ-

ki pomocowe na rzecz samorządów, na rzecz rozmaitych przedsięwzięć inwestycyjnych, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastruktury”.

Strony porozumienia chcą też zabiegać o środki na przedsięwzięcia proekologiczne w obrębie puszczy, np. w dziedzinie rozwiązywania problemów z odpadami komunalnymi. Podkreślają, że działania mają służyć ochronie całej Puszczy Białowieskiej i powiązanemu z nią rozwojowi tych terenów.

Nie jest to pierwsza próba stworzenia euroregionu z udziałem przygranicznych regionów Białorusi. W ciągu ostatnich lat władze grodzieńskie aktywnie, lecz bez jakichkolwiek skutków dla gospodarki obwodu, próbują reklamować euroregion „Niemen”, w skład którego wchodzi przygraniczne regiony Białorusi, Litwy, Polski oraz obwód kaliningradzki.

Ceny paliw 29 maja 2002

A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Bielnieftiechim			
467 0,28*	620 0,35*	675 0,40*	490 0,27*
Stacje kompanii LUKOIL			
480	600	654	465

* cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 29.05.2002r.				
USD	LIT	RUR	PLN	EURO
1765,00	469,14	56,38	431,68	1632,71

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001

CNAC001

Krajobraz po bitwie

Splądrowane polskie groby na cmentarzu grodzieńskim

ciąg dalszy ze str. 1

Zdewastowane groby

Stare, dawno nie remontowane ogrodzenie, przewrócone i rozbite krzyże, połamane ogrodzenie grobów, wywrócone wielkie drzewa, których prawdopodobnie nikt nawet nie planuje sprzątnąć... Wszystko to bardziej przypomina śmietnisko niż cmentarz. „Miejscowe władze nie mają pieniędzy” — tłumaczy się Walery Aparcew, dyrektor Grodzieńskiego Unitarnego Przedsiębiorstwa Usług Obywatelskich, które zajmuje się grodzieńskimi cmentarzami — „dostajemy z budżetu miasta miesięcznie mniej więcej 5 mln rubli i wszystko idzie na utrzymanie etatowców, czyli sprzątaczek, dozorców, która jest jedna na wszystkie grodzieńskie cmentarze, oraz 2 samochodów, koparki, traktora, karawanu i ich obsługi”.

Cmentarz znajdujący się na uboczu i praktycznie jest niedogładany, więc niszczy go czas. Usuwaniem powalonych drzew w Grodnie zajmuje się RSU „Zielenostroj”. Dyrektor tego przedsiębiorstwa Anatolij Sitkiewicz twierdzi, że nie jest poinformowany o zaistniałej sytuacji, zresztą pracownicy „Zielenostroju” mają pełne ręce pracy. Miasto przygotowuje się do Festiwalu Kultur Narodowych, dlatego jest nawał pracy. Nowe władze grodzieńskie chcą wypaść jak najlepiej przyjmując gości z całego kraju. W centrum Grodna wycinane są krzaki i stare drzewa. Miasto ma po prostu lśnić. Sprawą cmentarza nikt nie jest specjalnie zainteresowany. Z tego korzystają ludzie podli. Największe oburzenie wywołują rozkopane groby. Jest ich 18. „Szukają złota, bizuterii, niektóre groby zostały rozkopane parę lat temu, niektóre niedawno. Widziałem odsuniętą płytę

jednego ze starszych grobowców. Grób w środku też był otwarty. Owszem, tam gdzie jest grób Orzeszkowej i gdzie czasem przyjeżdżają turyści z Polski, tam sprzątają, ale przechodząc kilka metrów dalej są splądrowane groby” — powiedział mi starszy człowiek, porządkujący grób swego dziadka. Nie chciał podać swego nazwiska, „od prasy są tylko kłopoty”. Na początku tego roku w Grodzieńskim Komitecie Wykonawczym złożony został kosztorys zorganizowania ochrony grodzieńskich cmentarzy w związku ze skargami obywateli na kradzieże nagrobków. Jednak wtedy nie znaleziono na to pieniędzy. Sprzątaczkę cmentarza twierdzi, że o wypadkach niszczenia grobów kilkakrotnie powiadamiała milicję, jednak żadnego skutku to nie dało. W jednym z takich rozkopanych grobowych sklepów mieszkają psy.

Nikt do nas się nie zwracał...

Walery Aparcew, na wiadomość o zdewastowaniu grobów był wyraźnie wstrząśnięty. Jednak zaznaczył: „Nikt z takimi sygnałami do nas nie zwracał się. Do uporządkowania cmentarza przez administrację październikowego rejonu Grodna przydzielani są pracownicy oraz studenci. Nikt nigdy nie wspominał o jakiegokolwiek dewastacji grobów na tym cmentarzu. Niedawno był tam korespondent „Grodzieńskiej Prawdy” i wszystko było w porządku”. Chętnie zgodził się pojechać na cmentarz, aby w obecności korespondenta Głosu sprawdzić, jak on wygląda. „Jestem dyrektorem dopiero od pół roku i dotychczas nie było żadnych podobnych wypadków” — stwierdził Aparcew. Jednak na miejscu musiał przyznać, że widok cmentarza jest naprawdę okropny.

Wandalizm na cmentarzach jest częstym zjawiskiem na Białorusi

Podczas oględzin jednego ze splądrowanych grobów nieoczekiwanie wyskakuje pies. „Wielokrotnie zamurowaliśmy te groby. Kładliśmy cegły i beton. Nic nie pomaga. Wciąż ktoś do nich wchodzi” — mówi Jadwiga Chodol, która jest dozorcą jednocześnie wszystkich grodzieńskich cmentarzy. Jednak nawet podać konkretnej liczby splądrowanych grobów nie jest w stanie.

„Cmentarz jest stary, dawno zamknięty. Zgodnie z ustawodawstwem białoruskim nagrobki są własnością krewnych zmarłego i obowiązek ich renowacji spoczywa właśnie na nich. W związku z tym, że cmentarz jest bardzo stary, możliwe, że już nie ma krewnych, którzy mogliby się nimi zajmować tymi grobami. Więc teraz, żeby ich odnowić, musi być podjęta decyzja: kto to robi i kto za to

zapłaci” — powiedział Głosowi Walery Aparcew po obejrzeniu cmentarza.

W Komitecie Wykonawczym

Nowy przewodniczący Grodzieńskiego Komitetu Wykonawczego Aleksander Antonienko po objęciu w listopadzie 2001 roku stanowiska, rozpoczął robienie porządków w mieście. „Zburzył mi pół miasta, ale obiecuje, że do jesieni wszystko będzie odbudowane” — żartował na niedawnym spotkaniu z przedsiębiorcami przewodniczący Obwodowego Komitetu Wykonawczego Władimir Sawczenko. Aleksander Antonienko chętnie opowiada o zapoczątkowanym przez nową administrację urządzaniu miasta. „Dzisiaj codziennie układamy około 1000 metrów kwadratowych kostek chodnikowych, teraz mamy problem, bo grodzieńskie i ludzkie przedsiębiorstwa budowlane, które produkują podobne kostki, po prostu nie nadążają za tempem naszej pracy” — oświadcza z dumą. „O cmentarzu możemy mi nawet nie opowiadać. Z naszymi gospodarką państwa municypalnego już rozmawialiśmy na ten temat. Będziemy coś robić. Żeby zorganizować ochronę cmentarza w ciągu miesiąca potrzebne jest około 6 mln rubli... To duże pieniądze, a na dodatek te wydatki nie

są zaplanowane w budżecie miasta. Ale będziemy aktywnie pracować. Problem jest i będziemy go rozwiązywać” — powiedział Głosowi Aleksander Antonienko.

P.S.

Aleksander Antonienko deklaruje, że dla niego nie ma różnicy pomiędzy cmentarzem katolickim i prawosławnym, bo „i tam, i tam leżą nasi przodkowie”. Jednak, znajdujący się tuż obok z Pobiernardynskim, cmentarz prawosławny ma nowe ogrodzenie wybudowane za pieniądze z budżetu miasta, niedawno były wycinane tam drzewa. „Zatrudniliśmy do tego firmę „Alpstrojmarkiet” — to profesjonalni alpinisci — i dwa miesiące pracowaliśmy na tym cmentarzu. Wykonaliśmy pracę na 30 mln. rubli” — powiedział Głosowi Jurij Artiemiew dyrektor Grodzieńskiego PO „Żilkomunchoz”.

Czy muszę dodawać, że żadnych splądrowanych grobów na prawosławnym cmentarzu nie zauważyłem? Władze miejskie zapowiadają, że jeżeli zdobędą środki, to już w tym roku podobne prace remontowe odbędą się i na cmentarzu Pobiernardynskim.

A stare polskie groby będą nadal rujnowane, okradane i niszczone przez ludzi i zwierzęta?

Andrzej ODLANICKI
Fot. autora

Razem w szeregu

W dniach 20-23 maja br. w Pułsku k. Warszawy odbył się VI Zjazd Światowego Związku Żołnierzy AK.

Przed rozpoczęciem zjazdu delegaci i goście obejrzeli wystawę fotograficzną o zwalczaniu podziemia powojennego. Proces ten określono jako „wielkie polowanie”. Polowanie na byłych żołnierzy AK, którzy z tych lub innych powodów musieli wrócić do lasu. Przerzali epitetę, którymi określano akowców — zdrajcami, wyrzutkami bez sumienia i skrupułów, zbrodniarzami, bandycą zgrają. A przecież wszyscy oni byli uczestnikami wojny obronnej 1939 roku, a dobro Polski było dla nich celem nadrzędnym. Ale dobrze wiemy również i jakich to chwytów dopuszczały się władze, by opluć swoje ofiary.

Zjazd poprzedziła msza św. za poległych, zmarłych i pomordowanych żołnierzy AK. Celebrował ją Bp Polowy Wojska Polskiego Leszek Sawój Głódź. W kazaniu nawiązał on do ideałów, którymi żyli akowcy — „Bóg, Honor, Ojczyzna”. Delegaci zjazdu chwilią ciszy uczcili pamięć kolegów, którzy zginęli na polach bitew, w więzieniach, obozach niemieckich i radzieckich oraz tych, co zmarli w ostatnich latach.

Uroczystego charakteru zjazdowi dodały sztandary związku i sztandar historyczny brygady „Kmicica” — Antoniego Burzyńskiego, podstępnie zamordowanego przez partyzantów radzieckich nad jeziorem Narocz.

Na zjeździe głos zabrali: były prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski, prezydent Warszawy Paweł Piskowski, prezes Lech Ka-

czyński, prezes Instytutu Pamięci Narodowej Leon Kieres, kierownik Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Turski.

W imieniu ZG ZPB i Stowarzyszenia Żołnierzy AK przy ZPB złożylem delegatom zjazdu życzenia podjęcia decyzji, które umocnią pozycję Światowego Związku Żołnierzy AK w społeczeństwie i państwie.

Na stanowisko prezesa związku został wybrany ponownie Stanisław Karolkiewicz — „Szczęsny”, którego Uderzeniowy Batalion Kadrowy walczył na terenie Okręgu Nowogródzkiego. Na stanowisko prezesa Rady Naczelnej Związku został wybrany Jerzy Woźniak.

Zjazd przyjął Odezwę do Żołnierzy AK, mieszkających poza granicami Polski.

Tadeusz MALEWICZ

FUNDACJA POLSKIEGO PAŃSTWA PODZIEMNEGO

Siedziba: Gmach PAST-y, ul. Zielna 39, PL 00-108 Warszawa

Koleżanki i Koledzy — Kombatanci

oraz wszyscy, którym zachowanie prawdy o Polskim Państwie Podziemnym i o jego tradycjach leży na sercu!

Zawiadamiamy, że z dniem 1 sierpnia 2001 roku zostaje uruchomiona witryna internetowa naszej fundacji:

www.fppp.org.pl

a jednocześnie zaczynają działać adresy poczty elektronicznej:

witryna@fppp.org.pl i biuro@fppp.org.pl

Pod powyższymi adresami prosimy kierować pytania, uwagi, propozycje, wnioski itp., a zwłaszcza uwagi dotyczące treści i formy witryny, w tym także życzenia odnośnie poszerzenia jej o określone tematy. Zapraszamy i serdecznie pozdrawiamy.

Dni Współczesnego Kina Polskiego w Grodnie

Kinoteatr im. A. Puszkina

31 maja (piątek)
20.00 „Cwał” (film w reż. Krzysztofa Zanussiego 1995r.) bilet 500 rub.
1 czerwca (sobota)
16.30 „W pustyni i w puszczy” bilet 500 rub.
19.00 „Historie miłosne” (film w reż. Jerzego Stuha 1997r.) bilet 450 rub.

Ważny start

Ci, którzy się uczą, podobni są do roślin. Zdarza się bowiem, że roślina zakiełkuje, ale nie rozkwitnie; zdarza się też, że zakwitnie, ale owocu nie wyda

W dniach 21-23 maja br. w Polskiej Szkole w Grodnie odbyły się egzaminy wstępne na studia wyższe w Polsce.

Do egzaminów wstępnych z Grodna i obwodu grodzieńskiego przystąpiło 107 osób, a w Mińsku — startowało 68.

Komisja rekrutacyjna na czele z przewodniczącym prof. dr. hab. Markiem Pytaszem oraz I Sekretarzem Ambasady RP w Mińsku dr. Piotrem Garncarkiem miała bardzo trudną i odpowiedzialną pracę, ponieważ kandydatów było o wiele więcej, niż miejsc.

Jak zaznaczył przewodniczący komisji rekrutacyjnej prof. dr. hab. Marek Pytasz z Uniwersytetu Śląskiego: „Dokonujemy wyboru kandydatów według naszej najlepszej wiedzy, chęci, gotowości i w sposób uczciwy. Nie znaleźmy nikogo z tych dzieciaków, ponieważ testy były zaszyfrowane, a więc nazwiska dzieci poznałyśmy dopiero na eliminacjach ustnych.” Na pytanie, jak ocenianie wiedzy dzisiejszych abiturientów, odpowiedział, że „to jest bardzo trudne,

Napięcie rośnie, za chwilę ogłoszą wyniki

punktem odniesienia jest to, co wiedzą maturzyści w Polsce i system edukacyjny w kraju, oczywiście to znacznie więcej niż tutaj, a to wynika z tego, że te dzieci pochodzą z takich ani innych szkół. Są pewne obszary, z którymi polski uczeń by sobie nie poradził, a są takie

obszary, gdzie uczniowie białoruscy radzą sobie z poważnym trudem.”

Bogusław Rakowski, dyrektor Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego zaznaczył, że „komisja musi odpowiedzieć na pytanie, czy dziecko poradzi sobie na

studiach w Polsce nie tylko w sensie psychicznym i emocjonalnym, ale czy poradzi sobie z różnicą poziomu, jaka jest między dziećmi krajowymi a oczywistą różnicą, ponieważ dzieci z kraju są uprzywilejowane. Ponieważ są po pełnej szkole podstawowej i po pełnej szko-

le średniej. A tu tego nie ma, iż są inne programy i inne wymagania.

Miłym zaskoczeniem dla mnie była wyraźnie przodująca grupa ludzi, którzy wiedzieli po co chcą jechać na studia do Polski, którzy mieli dużo w tej sprawie do powiedzenia.”

W porównaniu z ubiegłymi latami, komisja odnotowała pewny postęp, więcej kandydatów uzyskało oceny wyższe, a to jest swojego rodzaju pewny krok do przodu i sukces.

Przedstawiciele komisji na zakończenie życzyli wszystkim młodym ludziom, zwłaszcza tym, którzy nie dostali się na studia do Polski, żeby nie załamywali się i startowali ponownie w przyszłym roku oraz oby im powiodło się przy następnych okazjach.

Ci, którzy w tym roku nie dostali się na studia wyższe do Polski, mogą składać odwołanie do decyzji komisji rekrutacyjnej bezpośrednio do Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej w Warszawie.

Iness TODRYK

Głosowi

Anżelika Orechwo, dyrektor Polskiej Szkoły Społecznej przy ZPB w Grodnie

Czy Pani dyrektor jest zadowolona z wyników egzaminów?

- Jestem bardzo zadowolona, ponieważ z 14 uczniów ubiegających się o stypendium Rządu Polskiego, 9 — dostało się na studia, w tym 3 osoby na podstawie wyników testów: Anna Samarina, która uzyskała najlepszy wynik z testu podstawowego, Andrzej Dudarewicz i Dymitr Gaponik. Oleg Barcewicz był zwolniony z egzaminów jako laureat Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. Natomiast pięć osób: Artur Wojtów, Julia Petelczyc, Helena Rożko, Edward Malewicz i Alina Bekisz zostało przyjętych po rozmowie kwalifikacyjnej.

Co według Pani składa się na sukces przyszłych studentów?

- Dobra świadomość celu i rzetelna praca — wszystko jest w ich rękach. Nauczyciel może jedynie pomóc i ukierunkować.

Jakie kierunki studiów najczęściej wybierają Pani podopieczni?

- Większość preferuje kierunki ekonomiczne, ale cieszę się też zainteresowaniem kierunki humanistyczne (polonistyka, historia) oraz studia medyczne.

Czego Pani życzyłaby tym, którzy nie dostali się na studia w Polsce, przecież w kraju jest tyle uczelni wyższych,

na których przyszli absolwenci szkół średnich mogą poszerzyć swoją wiedzę i otrzymać odpowiednie wyższe wykształcenie?

- Życzylabym wszystkim absolwentom wytrwałości w dążeniu do celu. Wielu absolwentów naszej szkoły studiuje na różnych uczelniach na Białorusi, lecz kontakt ze szkołą i językiem polskim się nie urywa. Najważniejsze jest móc się określić i być świadomym swych korzeni. A na drodze życiowej radziłabym kierować się przestaniem zawartym w wierszu Leopolda Staffa:

„Niech cię nie niepokoją
Cierpienia twe i błędy.
Wszędy są drogi proste,
Lecz i manowce wszędy.
A o to chodzi jedynie,
By naprzód wciąż iść śmiało,
Bo zawsze się dochodzi
Gdzieś indziej, niż się
chciało...”

Rozmawiała Iness TODRYK

Wyrazy szczerzego żalu i współczucia
Janowi ZIELIŃSKIEMU
oraz rodzinie z powodu śmierci

†
MATKI

składa Obwodowy Oddział ZPB w Mińsku,
SZ „Polonia” i Dom Polski w Mińsku

Delegacja przedstawicieli władz województwa pomorskiego na czele z Janem Kozłowskim, wicemarszałkiem sejmiku w. pomorskiego, oraz biznesmeni z Trójmiasta podczas spotkania z pracownikami Związku Polaków na Białorusi na czele z prezesem ZPB dr. Tadeuszem Kruczkowskim.

W dniach 23-24 maja br. 31-osobowa grupa dzieci ze Szkoły nr 9 w Brześciu wraz ze swoimi nauczycielkami: Ireną Dawidziuk, Ewą Kazimierczak, Aleksandrą Kunisz, Alą Murasina oraz Ireną Polchowską odwiedziła Grodno. Organizatorem wycieczki był Dział Oświaty SZ ZPB na czele z Anżeliką Borys. Szkoła nr 9 w Brześciu pod względem liczby osób uczących się języka polskiego oraz poziomu nauczania zajmuje jedno z wiodących miejsc nie tylko w mieście, lecz i w kraju. Najzdolniejsze dzieci miały okazję zapoznać się z zabytkami miasta, m.in.: Starym Zamkiem, Nowym Zamkiem, muzeum Elizy Orzeszkowej oraz zwiedzić ZOO i Polską Szkołę.

IT

SONDAŻ

Artur WOJŁÓW

- Pragnę studiować na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego, ponieważ interesuje się stosunkami gospodarczymi, geografiami fizyczną, matematyką.

Alina BEKISZ

- Jestem Polką, pochodzę z rodziny katolickiej, chciałabym przyczynić się do rozwoju polskości na Kresach Wschodnich, dlatego wybrałam Wydział Turystyki i Rekreacji. Myślę, że w ten sposób po ukończeniu studiów będę miała możliwość wrócić do kraju i stworzyć warunki i możliwości do pojednania się Polaków na Kresach Wschodnich z Polakami z Macierzy.

Helena ROŻKO

- Uczę się od dwóch lat w Polskiej Szkole Społecznej przy ZPB w Grodnie. Bardzo lubię swoich nauczycieli i kolegów oraz atmosferę panującą w tej szkole. Chciałabym studiować na Wydziale Bankowości i Finansów.

Edward MALEWICZ

- Uczę się w Polskiej Szkole w Grodnie oraz uczęszczam do Polskiej Szkoły Społecznej przy ZPB. Chciałabym studiować na Wydziale Historii, ponieważ jest to bardzo ważny kierunek w dziejach społeczeństwa.

Rozmawiała Iness TODRYK
Fot. autora

Piątek

7 czerwca

BT

06.00 Новости.
06.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
08.53 Выпускной экзамен по математике за курс средней школы.
09.00 Новости.
09.15 „Юридическая полиция”.
09.20 Сериал.
10.05 „Грозные камни”. Сериал.
10.30 Детективный сериал „Жюли Леско”.
12.00 Новости.
12.20 Доброе утро, Беларусь!
13.05 „Маленькие трагедии”. Худ. фильм.
14.15 Сад мечты.
14.40 „Живая вода”. Док. фильм.
15.00 Новости.
15.20 „Последняя резервация”.
15.45 „Грозные камни”. Сериал.
16.10 „Пять чудес”.
16.20 „5 x 5”.
17.05 „Юридическая полиция”.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Мир и мы.
18.55 Худ. фильм „Охота на последнего журавля”.
20.40 Космическая.
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Детект. сериал „Жюли Леско”

Суббота

8 czerwca

BT

07.00 Новости.
07.10 Иснась.
07.40 Сериал „Женщина в белом”.
08.30 Сад мечты.
09.00 Новости.
09.10 Мультсериал „Симба-футболист”.
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко”.
10.05 Экран индийского кино „Бадшах”. 1-я серия.
11.40 Королевская охота.
12.10 Здоровье. Тележурнал.
12.35 Док. сериал „Детеныши животных”.
13.30 „Под крыльями Евфросины”.
Видеофильм.
13.55 „Наше наследие”.
Королевский дворец в Гродно.
14.10 „Пять чудес”.
14.40 Сериал для детей „Войти в танец”.
15.00 Новости.
15.20 Из достоверных источников.
15.45 Сериал „VIP”.
16.35 Конный спорт. Междунар. соревнования. Выездка.
17.25 Док. сериал „Пары и дуэты”.
18.00 Новости.
18.20 „Славянский базар в Витебске - 2001”. Избранное.
19.05 Мелодрама „Ангелика, Маркиза Ангелов”.
21.00 Панорама недели.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Трагикомедия „Знаменитость”

Niedziela

9 czerwca

BT

00.00 Новости.
07.15 „Агромир”.
07.40 Сериал „Женщина в белом”.
08.30 Арсенал.
09.00 Новости.
11.35 „Всё нормально, мама!”.
12.15 Телевизор.
12.45 „Природная красота Африки”.
Док. сериал.
13.10 „С молитвой о Беларуси”.
Визит Патриарха Московского и всея Руси Алексия II в Беларусь.
13.50 „Время местное”. Репортажи из провинции.
14.20 „Встреча в Троицком”.
14.45 Энциклопедия белорусского спорта. Конный спорт.
15.00 Новости.
15.20 Криминальное доосье.
15.45 „Фильмы братьев Люмьер”.
16.00 Гандбол. Чемпионат Европы.
Женщины. Беларусь - Греция.
Прямая трансляция. В перерыве — Мультфильм для взрослых.
17.30 Планета „АРТ”.
18.00 Трагикомедия „Собащее сердце” 1-я и 2-я серии.
20.15 „Судьба человека”. Семья Кулан.
20.40 Телебарометр.
21.00 Панорама аналитическая.
21.40 Спорт-курьер.
21.50 Кинокомедия „Двое - это слишком”.
23.45 Сериал „VIP” (США).

ОПТ

5.35 Михаил Боярский в музыкальной комедии „Выше радуги”. 2-я серия.
7.00 Новости.
7.10 Служу России!

23.40 Новости.
23.55 Королевская охота.
00.25 Комедия „Пять тузов”

ОПТ

8.00 Новости.
8.15 „Семейные узы”. Сериал.
9.10 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Швеции - сборная Нигерии. Трансляция из Японии.
11.35 Новости (с субтитрами).
11.50 „Болливуд - фабрика грез”. Спецрепортаж.
12.15 Фильм „Последняя реликвия”.
14.00 Новости (с субтитрами).
14.19 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Аргентины - сборная Англии. Трансляция из Японии.
16.31 „Сами с усами”.
17.00 Вечерние новости.
17.25 „Семейные узы”. Сериал.
18.25 Док. детектив „Последний соблазн угонщика”. Дело 2002 года.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 Фильм „Роки-2”.
22.50 Чемпионат мира по футболу.
0.25 Криминальная драма „Двое в городе”

РТР

08.00 Вести.
08.10 Худ. фильм „Семейные тайны”.
09.00 Вести.
09.20 Детектив „Верьте мне, люди”.
16.30 Вести.
16.50 Гимнастический бал в „Динамо”.
17.50 „Комиссар Рекс”. Телесериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести-Москва.
19.55 Авторская программа

23.50 Белорусская двадцатка.
00.20 Детективный сериал „Комиссар Шимански”

ОПТ

5.40 Музыкальная комедия „Выше радуги”. 1-я серия.
7.00 Новости.
7.10 „Незнайка на Луне”.
Мультсериал.
7.35 Следствие ведет Колобков.
8.00 Слово пастыря.
8.20 Игры, гармонь любимая!
9.00 Новости (с субтитрами).
9.10 Смехопанорама.
9.45 Смак.
10.05 В мире животных.
10.45 Здоровье.
11.25 „Право на радиацию”. Спецрепортаж.
11.45 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Италии - сборная Хорватии. Трансляция из Японии.
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Дисней-клуб: „Утиные истории”.
14.42 „Ералаш”.
15.00 Фильм „Мой лучший друг генерал Василий, сын Иосифа”.
17.00 Вечерние новости.
17.20 „Песня года. Лето”.
19.00 „Кто хочет стать миллионером?” Телеигра.
20.00 Время.
20.30 Что? Где? Когда? Финал.
21.50 Комедия „Феномен”.
0.10 Детектив „Жертва любви”

РТР

07.20 Сериал „Повелитель зверей”.
08.15 „Военная программа” Александра Сладкова.
08.30 Золотой ключ.
08.50 Здоровье и жизнь.
09.20 Футбол. Чемпионат мира.

РТР

07.50 Русское лото.
08.40 Всероссийская лотерея „ТВ Бинго шоу”.
09.20 Прогноз погоды.
09.25 Доброе утро, страна!
10.00 Сам себе режиссер.
11.00 „Городок”. Дайджест.
Развлекательная программа.
11.30 „ХА”. Маленькие комедии.
11.50 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Коста-Рики - сборная Турции. Прямая трансляция из Южной Кореи.
14.00 Вести.
14.20 Парламентский час.
15.05 Диалоги о животных.
16.00 Вокруг света.
16.50 ТВ Бинго новости.
16.55 Жерар Депардьё, Роберто Бенини, Кристиан Клавье, Летиция Каста в комедии Клода Зиди „Астерикс и Обеликс против цезаря” (Франция - Италия - Германия). 1999 г.

„Обратная сторона. Чужие”.
20.40 Фильм „Живая мишень”.
22.30 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Испании - сборная Парагвая.
00.40 - 01.34 Дневник Чемпионата мира по футболу.

КУЛЬТУРА

09.15 „Романтика романса”. Ведущий Л. Серебренников.
09.40 „Странствующий павлин”.
„У Митьков”. Док. фильм.
10.35 „Ох, уж эти детки!” Мультсериал.
10.45 „Эпизоды”. Вера Павлова.
11.30 Новости культуры.
11.40 „Приключения Болека и Лелека”. Мультсериал.
11.50 Вместе с Фарафеем.
12.05 Чем живет Россия.
12.20 „Культурная революция”.
„Все, что мешает строителям, нужно снести”. Программа М.Швыдкого.
13.15 „Уроки русского”. Н.В. Гоголь.
„Мертвые души”.
13.30 „Тасс из рода д’Эрбервиллей”. Худ. фильм.
14.30 Архитектурная галерея.
14.45 Власть факта.
15.00 Новости культуры.
15.10 Кино - детям. „Горас и Тина”.
15.35 „Дядя Степа - милиционер”. Мультфильм.
15.50 „Храните рукопись, о други, для себя”. Передача 8-я.
16.05 Сенсация! Сенсация? Сенсация...
16.35 „Театральный роман”. Док. фильм.
17.30 Новости культуры.
17.50 „С потолка”. Программа О.Басилашвили.
18.15 „Разговоры о театре”. Авторская программа.
18.45 Дневник XII Международного конкурса им. П.И. Чайковского.

Сборная Южной Африки - сборная Словении. Прямая трансляция.
11.30 Доброе утро, страна!
11.55 „Сто к одному”. Телеигра.
12.50 „Наука и техника”.
14.00 Вести.
14.20 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Бразилии - сборная Китая.
16.30 Комедийный сериал „Юрики”.
17.00 Моя семья.
17.55 Анонсы.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
20.00 Фильм „Тайны Лос-Анджелеса”.
22.25 Дневник Чемпионата мира по футболу.
23.20 Фильм „Яды, или Всемирная история отравлений”.
01.30 - 02.40 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1”. Гран-при Канады. Квалификация.

КУЛЬТУРА

09.00 Программа передач.
09.10 „Тайна пернатого змея”. Детский док. сериал.
09.35 Мой цирк.
10.05 Детский сеанс. „Подарок черного колдуна”. Худ. фильм.
11.05 Бабушкины рецепты.
11.20 ГЭГ.
11.35 1001 рассказ о кино.
11.50 „Пощечина, которой не было”. Худ. фильм.
13.15 „Вершки и корешки”. Мультфильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Графоман.
14.10 Док. сериал „Опасные тропы”.
15.00 „Так сойдет!” Мультфильм.
15.15 А.С. Пушкин. „Выстрел”. Телеспектакль.
16.25 Прогноз по Бродвею.
16.55 „Проклятые портреты”. Иван Крамской.

19.00 Вести недели.
20.10 Анонсы.
21.15 Вечерний сеанс. Премьера. Кевин Костнер в остросюжетном фильме „Почтальон” (США). 1997 г.
00.35 Дневник Чемпионата мира по футболу.
01.30 - 03.10 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1”. Гран-при Канады. Трансляция из Монреаля.

КУЛЬТУРА

09.00 Программа передач.
09.10 „Тайна пернатого змея”. Детский документальный сериал (Франция).
09.35 „Переписчики острова”. Телеигра для школьников.
10.00 Детский сеанс. „Русалочка”. Художественный фильм (К/ст. им. М. Горького, 1976). Режиссер В.Бычков.
11.20 Недлинные истории.
11.35 „Лебедь крупным планом”. Документальный фильм.
11.55 „Поезд милосердия”. Художественный фильм (Ленфильм, 1964). Режиссер И.Хамраев.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 „Дюймовочка”. Мультфильм.
14.40 „Саша-тигр”. Документальный фильм. Режиссер Ирина Кириладзе.
16.05 И.Штраус. „Летучая мышь”. Фильм-балет.
17.35 Тем временем.
18.15 „Дом актера”. „Театр плюс футбол”.
18.55 „Портрет жены художника”. Художественный фильм (Мосфильм, 1981). Режиссер А.Панкратов.
20.15 Дневник XII Международного конкурса им. П.И. Чайковского.
20.35 „Гость в актерской студии”. Томми Ли Джоунс.
21.30 Новости культуры.
21.50 „Рождественский пирог”. Худ. фильм

19.05 Билет в Большой...
19.50 „По главной улице с оркестром”. Худ. фильм.
21.20 Блещ-клуб.
22.05 „Система доктора Гудрона и профессора Перо”. Худ. фильм.
23.00 Новости культуры Простые.
23.25 „Джаз-френинг”. Ведущий И.Бутман.

НТВ

07.00 „Сегодня”.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 „Сегодня”.
07.35 Утро на НТВ.
07.50 „Черный ворон”. Фильм.
09.00 Сегодня.
09.25 „Совершенно секретно”.
11.00 Очная ставка.
11.00 Сегодня.
11.20 Криминал.
11.35 „Тени исчезают в полдень”. Мелодрама.
13.00 Сегодня.
13.25 Автоостанов по Европам.
„Продолжение следует...” с Юлией Меньшовой.
14.15 Пелси - чарт.
15.00 Сегодня.
15.30 „По имени Барон...”.
Криминальная драма, 8 серия.
16.40 „Внимание. Розыск!” Черная сподоба.
17.40 Криминал.
18.00 „Сегодня”.
18.35 „Свобода слова”.
20.10 „Криминальная Россия”.
Фальшивомонетчики, 2 серия.
21.00 „Сегодня” с Татьяной Митковой.
21.30 „Полицейские. Роковые ошибки”. Худ. фильм.
23.20 „Все сразу!” Ночные развлечения.
23.55 Кино не для всех. Алан Паркер „Пинк Флойд. Стена”

17.35 „Сферы” с Иннокентием Ивановым.
18.15 „Романтика романса”.
Ведущий Л.Серебренников.
18.55 „Не болит голова у дятла”. Худ. фильм.
20.10 Дневник XII Международного конкурса им. П.И. Чайковского.
20.35 „Линия жизни”. Александр Зиновьев.
21.30 Новости культуры.
21.50 „Кульм кино”. „Контракт рисовальщика”. Худ. фильм

НТВ

05.50 Анонс дня.
05.50 Детское утро на НТВ.
Сериал „Зеркало, зеркало”.
06.35 Ох, уж эти дети!
07.00 Сегодня.
07.15 Сказка „Гостья из будущего”.
08.20 Доктор Бранд. „Без рецепта”.
09.00 Сегодня.
09.20 „Чистосердечное признание”.
09.50 „Женский взгляд”.
10.25 Квартальный вопрос.
„Девушки хоромы”.
11.00 Сегодня.
11.25 Фильм „Молодая жена”.
13.25 Путешествия натуралиста.
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 „Профессия - репортер”.
Остров раздора.
15.55 „Продолжение следует...” с Юлией Меньшовой.
16.55 Сериал „Неизвестная планета”.
18.00 Сегодня.
18.45 Детектив „Сыщики”, 9 серия.
19.55 Боевик „Мерцающий”.
22.00 Суперпоединок. Тайсон против Холифилда.
23.00 Эротический триллер „Милосердие”.
23.55 „Три истории”. Фильм.

23.30 Лауреат Международного конкурса им.П.И.Чайковского Ф.Кемпф исполняет произведения Ф.Листа и Ф.Шопена.

НТВ

05.50 Анонс дня.
05.55 Детское утро на НТВ. Сказка „Гостья из будущего”, 4 серия.
07.00 Сегодня.
07.15 Детское утро на НТВ. Сказка „Гостья из будущего”, 5 серия.
08.20 Пелси-чарт.
09.00 Сегодня.
09.15 Погода на неделю.
09.15 Детектив „Сыщики”, 9 серия.
10.25 Георгий Боос в программе Павла Лобкова „Растительная жизнь”.
11.00 Сегодня.
11.20 И.Муравьева, Т.Васильева и А.Ширвиндт в комедии „Самая обаятельная и привлекательная”.
13.10 „Все сразу!”
13.50 Вкусные истории.
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.20 „Профессия - репортер”.
Контрабасы на войне.
15.45 „Я и моя собака”. Док-шоу.
16.35 Светлана Немоляева.
Женский взгляд! Оксаны Пушкиной.
17.10 „Очная ставка”. Взвод беспризорников.
17.45 „Шоу Елены Степаненко”. Юмористическая программа.
18.45 Б.Щербак, Л.Удовиченко и А.Захарова в детективе „Сыщики”, 10 серия, заключительная.
20.00 „Намедни” с Леонидом Парфеновым.
21.15 Куклы.
21.35 Боевик „Избыточная сила”.
23.30 В.Ильин, Л.Удовиченко и А.Абдулов в сатирическом фильме „Сукины дети”.

TVP-1

Понедельник

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Krakowskie Przedmieście
09.30 Telezakupy
09.45 Mapeciatka; serial anim.
10.10 Budzik
10.40 Lassie
11.10 Mapeciatka; serial anim.
11.35 Fraglesy; serial anim.
12.00 Telezakupy
12.15 Umrzeć za fuhrera
12.45 English and Arts
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.25 Rolnictwo na świecie
13.45 Plebania; serial
14.15 Gotowanie na ekranie
14.35 Telezakupy
14.50 Dziecko, troski i radości
15.10 Niepodobni
15.30 Oczywiste nieoczywiste
16.00 Wiadomości
16.10 Sprawa dla reportera
16.45 Bądź i rząd
17.05 Rower Błazeja
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Klan; telenowela
19.05 Mój ślad w Telewizji
19.15 Sprawy rodzinne; serial
20.00 5 minut o Unii Europejskiej
20.05 Wieczorynka;
20.30 Wiadomości
21.10 Elzbieta II - trudny jubileusz
22.05 Teatr Telewizji. Szkoła obmowy
23.40 Monitor Wiadomości
00.00 Sportowy flesz
00.10 Rozmowy na nowy wiek
00.40 Przytulne gniazdko; film

Wtorek

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Krakowskie Przedmieście
09.30 Telezakupy
09.45 Mapeciatka; serial anim.
10.10 Jedynecka
10.45 Mapeciatka; serial anim.
11.15 Ruslan i Ludmila; film fab.
12.00 Telezakupy
12.15 Bioterror; film dok.
12.40 English and Arts
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 W drodze do Unii
13.45 Klan; telenowela
14.15 Szansa na życie
14.25 Narodziny
14.30 Telezakupy
14.50 Obserwator wojskowy
15.10 Układ scalony
15.25 Mały wielki biznes
16.00 Wiadomości
16.10 Kontrowersje
16.35 Kulisy PRL-u
17.00 Rower Błazeja
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Klan; telenowela
19.10 Mój ślad w Telewizji
19.15 Ktośkolwiek widział...
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Sprawiedliwość na 18 kolach; serial
22.00 Most tolerancji
22.30 Forum
23.15 Czas na dokument
23.35 Wrzuc Jedynekę
23.55 Monitor Wiadomości
00.20 Sportowy flesz
00.25 Plus minus
01.00 Nanou-film fab. prod. fra.

Środa

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Krakowskie Przedmieście
09.30 Telezakupy
09.45 Mapeciatka; serial anim.
10.10 Jedynecka
10.50 Lassie; serial
11.20 Słoneczny patrol; serial
12.05 Telezakupy
12.20 Zwierzęta świata
12.40 English and Arts
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.25 Samo życie
13.45 Klan; telenowela
14.10 Zdrowo i odłotowo
14.30 Telezakupy
14.50 Forum; powt.
15.35 Podróże małe i duże; stereo
16.00 Wiadomości
16.10 Wyprowadź chorobę
16.35 Publicystyka
17.00 Rower Błazeja
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Klan; telenowela
19.05 Mój ślad w Telewizji
19.15 Między nami
19.55 5 minut o Unii Europejskiej
20.05 Wieczorynka; Kacper
20.30 Wiadomości
21.10 Zamiana rodziców; film fab.
22.45 Oblicza mediów
23.10 Kronika kryminalna
23.35 Monitor Wiadomości
23.55 Sportowy flesz
00.05 Czas na dokument
01.05 Rogacz jakich mało; film fab.

Czwartek

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Krakowskie Przedmieście
09.30 Telezakupy
09.45 Mapeciatka; serial
10.15 Budzik
10.40 Stinky i Jake; serial

11.10 Słoneczny patrol; serial
11.55 Pan Złota Rączka; serial
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Horyzonty
13.45 Klan; telenowela
14.10 ZUS radzi
14.20 Po prostu paragraf
14.30 Telezakupy
14.50 Miliard w rozumie
15.10 Czym jest...
15.30 Na skraju
16.00 Wiadomości
16.10 Babiniec
16.35 Euroexpress
17.00 Rower Błazeja
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Plebania; serial
19.10 Mój ślad w Telewizji
19.15 Decyzja należy do ciebie
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Nash Bridges; serial
22.00 Zawsze po 21-szej
22.35 Tygodnik polityczny Jedyński
23.20 5 minut o Unii Europejskiej
23.30 Monitor Wiadomości
23.50 Sportowy flesz
00.00 Pegaz
00.30 Nic; dramat

Piątek

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Krakowskie Przedmieście
09.30 Telezakupy
09.45 Mapeciatka; serial anim.
10.10 Jedynecka
10.40 Mapeciatka; serial anim.
11.05 Słoneczny patrol; serial
11.50 Telezakupy
12.05 A propos uczuć; film dok.
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Wielkie sprzątanie
13.45 Plebania; serial
14.40 Telezakupy
14.55 Tygodnik polityczny
15.40 Światowe dziedzictwo kultury
16.00 Wiadomości
16.10 X Sektor
16.35 Słowo daję
17.05 Raj
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Plebania; serial
19.10 Ranka w ciemno
19.50 Jaka to melodia?
20.15 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Nowe przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów; film fab.
22.55 Na
23.30 Monitor Wiadomości
23.55 Sportowy flesz
00.00 Zwodnica; film fab.
01.30 Szkarłatny kwiat; film fab.
03.00 Noc z Muppetami

Sobota

07.30 Rok w ogrodzie
08.00 Agrolinia
09.00 Wiadomości
09.15 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów; serial
09.40 Ziarno
10.35 Walt Disney przedstawia
11.00 Roztrzępany profesor; serial
11.45 Siódme niebo; serial
12.30 Kolejka
13.00 Z kamerą wśród zwierząt
13.20 Sekrety zdrowia
13.45 Kobiety Białego Domu
14.00 Wiadomości
14.10 Opole 2002
14.40 Słoneczny patrol; serial
15.30 Kochamy polskie serie
16.00 Studio sport
17.00 Miliard w rozumie
17.30 Plebania; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Gość Jedyński
18.40 Studio sport, Roland Garros - tenis
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.05 Purpurowe skrzypce
23.15 program rozrywkowy
00.20 Czas zapłaty; film fab.

Niedziela

07.30 Proszę o odpowiedź
07.45 Przystanek Unia
08.35 Mapeciatka; serial anim.
09.00 Legenda o Wilhelmie Tellu; serial
09.55 Teleranek
10.20 Myślisz o kimś?
10.50 Siódme niebo; serial
11.35 Od przedszkola do Opola
12.05 Studio sport
12.25 Przyjaciele
13.00 Aniol Pański
13.15 Czas
13.25 Tydzień
14.00 Wiadomości
14.10 Poszukiwacze skarbów
14.40 Reklama dzieciom
15.00 Człowiek znad Śnieżnej Rzeki - film fab.
16.45 Reklama dzieciom
17.05 Śmiechu warte
17.25 Złączeni Europa
17.45 Reklama dzieciom
18.00 Teleexpress
18.20 Piłkarski Express
18.30 Dziennik telewizyjny
18.45 Studio sport
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.05 Jackie Bouvier Kennedy
22.45 Czas na dokument
23.15 Lawrence z Arabii; film fab.
01.10 Sportowa Jedyńska
01.30 Niegzeczne aniołki; serial

066
ZADZWOŃ

Mieszkańcy Grodna mogą zamieścić ogłoszenia lub pozdrowienia w Głosie dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu 066, a rachunek za ogłoszenie otrzymacie wraz z rachunkiem za telefon.

Poniedziałek**3 czerwca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 PROGRAM LOKALNY
09:30 Na dobre i na złe; serial
10:30 Chłopaki z Sosnowca
11:25 Poszukiwacze złota; serial
13:00 Ojczyzna-polszczyzna
13:15 Ośrodek Miłosierdzia
13:30 publicystyka
14:00 Panorama
14:10 Chłopaki z Sosnowca
15:00 Lopaka i jego przyjaciel delfin; serial anim.
15:25 Krzyżówka 13-latków
15:50 Bahamy
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Na dobre i na złe; serial
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Va banque; teleturniej
20:25 W cieniu Kremla
21:00 Mundial 2002 - raport
21:30 Białe-Czerwoni
22:00 Spiewające Fortepiany
23:00 Panorama
23:35 Kochaj mnie; telenowela
00:05 997-magazyn kryminalny
00:45 Kroll; dramat
02:20 Ostatni zryw; film fab.

Polonia

06:00 Kawa czy herbata
08:00 Wiadomości
08:11 Pogoda
08:15 Krakowskie Przedmieście
08:25 Klan; telenowela
08:50 Zapomniane pracownie
09:10 Język filmu
09:25 Katalog zabytków
09:40 Służba radiowa
09:55 Małe ojczyzny
10:20 Konin 2002
11:10 Wilki morskie; serial
11:35 Klan; telenowela
12:00 Wiadomości
12:15 Biografie
13:00 Nowa Tradycja
13:05 Skansen opolski
13:15 Modrzejewska; serial
14:35 Ze sztuka na ty
15:00 Wiadomości
15:10 Zapomniane pracownie
15:30 Język filmu
15:45 Katalog zabytków
16:00 Panorama
16:30 Rewizja nadzwyczajna
17:00 Teleexpress
17:15 Kabaret z lamusa
17:30 Gość Jedyński
17:40 Drzwi do lasu
18:05 Wilki morskie; serial
18:30 Panorama
18:50 Klan; telenowela
19:15 Dobranocka
19:30 Wiadomości
20:05 Sportowy tydzień
21:00 Modrzejewska; serial
22:20 Sprawa dla reportera
22:50 Ze sztuka na ty
23:10 Stanisław Moniuszko
23:45 Monitor Wiadomości
00:05 Sportowy flesz
00:10 Przybicie i kaptury; serial
01:10 Kolorowe nutki
01:15 Proszę słońca; serial
01:55 Sportowy flesz
02:00 Klan; telenowela
02:25 Modrzejewska; serial

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:25 Dziwolagi
08:50 Wysoka fala - serial
09:45 Jezioro marzeń - serial
10:30 Serca na rozdrożu - serial
11:30 Rozwód po amerykańsku - serial
12:00 Amor latino - telenowela
12:50 Z głową w chmurach - serial
13:45 Bar
14:15 Twój lekarz
14:30 Wystarczy chcieć
14:45 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
15:45 Najzabawniejsze zwierzęta świata
16:15 Serial anim.
16:45 Informacje
17:15 Real TV
17:30 Wysoka fala - serial
18:20 BAR
18:50 Serca na rozdrożu - serial
19:45 Informacje
20:15 Amor latino - telenowela
21:00 BAR
21:45 Samo życie - serial
22:20 Film fab.
00:20 Informacje
00:45 Polityczne graffiti
00:55 Puls Biznesu
01:10 NIGHT CLUB
01:40 Bumerang
02:10 Samo życie - serial

Białystok

07:35 Przegląd gospodarczy
08:00 Serial anim.
08:35 Zuzia i jej przyjaciele - serial
09:00 Obiektów
09:15 Łączy nas Polska
09:45 Gość dnia
10:00 Serial dok.
10:35 Mike Hammer - prywatny detektyw - serial
11:20 Regiony kultury
11:45 Telekurier bis
13:00 Oł niedziele do niedziele
13:35 Serial dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Siat Polska
16:00 Serial dok.
17:00 Program religijny
17:45 Oł niedziele do niedziele
18:50 Program publicystyczny
19:20 Regiony kultury
19:35 Program publicystyczny
20:10 Diagnosta - magazyn
20:30 Program rozr.
21:45 Eurotel
21:50 Echa dnia
22:15 Stąd do Europy
22:25 Koneser
23:05 Film fab.

Wtorek**4 czerwca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Co ludzie powiedzą; serial
10:05 Doktor z alpejskiej wioski; serial
10:55 Święta wojna; serial
11:20 Podróże kulinarne
11:50 Wielka odmiana; serial
12:45 Znaki czasu
13:05 Krajobraz Polski
13:30 Panorama
13:45 Studio sport
14:20 Mundial 2002 :Korea Południowa- Polska /1 połowa/
15:20 Mundial 2002 - studio
15:30 Mundial 2003: mecz /2 połowa/
16:20 Studio sport; Mundial 2002- studio
17:00 Panorama
17:30 Złotopolscy; telenowela
18:00 Słoneczny patrol; serial
18:50 Program lokalny
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu
20:30 Ogród sztuk
21:00 Mundial 2002 - raport
21:30 Białe-Czerwoni
22:00 M jak miłość; serial
23:00 Panorama
23:20 Sport-telegram
23:35 Magazyn Ekspresu Reportera
00:35 Koyaanisqatsi; film fab.
02:00 Wieczór artystyczny

Polonia

06:00 Kawa czy herbata
08:00 Wiadomości
08:15 Krakowskie Przedmieście
08:25 Klan; telenowela
08:50 Cudowne źródło; film anim.
08:55 Adam Bujak
09:35 Podróże kulinarne
10:00 Gwiazdopodobie polskiego sportu
10:30 Zgadnij odpowiedź
10:35 Na żywioł
11:00 Molly; serial
11:30 Klan; telenowela
12:00 Wiadomości
12:15 Sportowy tydzień
13:15 Plebania; serial
13:45 Szansa na sukces
14:40 Ojczyzna-polszczyzna
15:10 Polesia czar
15:30 Festiwal EBU
16:00 Panorama
16:30 Raj
17:00 Teleexpress
17:15 Eurotel; magazyn
17:30 Gość Jedyński
17:40 Na żywioł
18:00 Molly; serial
18:30 Panorama
18:50 Klan; telenowela
19:15 Dobranocka; serial
19:30 Wiadomości
19:45 Dobranocka; serial
20:05 Bitwy; film dok.
21:00 Plebania; serial
21:25 W 80 minut dookoła świata
22:10 Plaża; film anim.
22:25 997-magazyn kryminalny
23:00 Forum
23:45 Monitor Wiadomości
00:05 Sportowy flesz
00:10 Kolejka
00:40 Przygrywka; serial
01:15 Reksio; serial anim.
01:30 Wiadomości
01:55 Sportowy flesz
02:00 Klan; telenowela
02:30 Plebania; serial

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 Wysoka fala - serial
09:40 Kate Brasher - serial
10:30 Serca na rozdrożu - serial
11:25 Samo życie - serial
12:00 Amor Latino - telenowela
12:50 Z głową w chmurach - serial
13:45 Życie jak poker - serial
14:15 Macie, co chcecie
14:45 Trędowata - serial
16:15 Serial anim.
16:45 Informacje
17:15 Real TV
17:30 30 Strażnik Teksasu - serial
18:20 Bar
18:50 Serca na rozdrożu - serial
19:45 Informacje
20:15 Amor latino - telenowela
21:30 Samo życie - serial
21:45 Samo życie - serial
22:20 Film fab.
00:15 Informacje
00:40 Graffiti
00:50 Puls Biznesu
01:05 NIGHT CLUB
01:35 Playboy
02:25 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:35 Echa dnia
08:00 Serial anim.
08:35 Kłopoty z Zosią - serial
09:00 Obiektów
09:15 Stąd do Europy
09:45 Gość dnia
10:00 Serial dok.
10:35 Mike Hammer - prywatny detektyw - serial
11:20 Regiony kultury
12:15 Gość dnia
13:35 Serial dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Teleplotki
16:00 Serial dok.
17:00 Program religijny
18:50 Przegląd gospodarczy
19:20 Regiony kultury
19:45 Dyletanci
20:10 Magazyn młodzieżowy
20:30 Program rozr.
21:45 Eurotel
21:50 Echa dnia
22:15 Magazyn łomżyński
23:00 Film dok.
23:50 Detektyw Beck - serial

Środa**5 czerwca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 W labiryncie;
10:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 Biesiada żeglarska
15:00 Lopaka i jego przyjaciel delfin; serial anim.
15:25 Krzyżówka szczęścia
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:30 Złotopolscy; telenowela
18:00 Słoneczny patrol; serial
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu
20:30 Festiwal Muzyczny w Łańcucie
21:00 Mundial 2002 - raport
21:25 Białe-Czerwoni
22:00 M jak miłość; serial
23:00 Panorama
23:35 Linia specjalna
00:35 Poborca; film fab.
02:15 Nauka i wojna; serial dok.

Polonia

06:00 Kawa czy herbata
08:00 Wiadomości
08:15 Krakowskie Przedmieście
08:25 Klan; telenowela
08:50 Rozmowy na nowy wiek
09:15 Przyrodnicy
09:40 Forum
10:30 Zgadnij odpowiedź
10:35 Tęcza bajeczka
10:45 Nie tylko dinozaury
11:00 Trzy misie; serial anim.
11:30 Klan; telenowela
12:00 Wiadomości
12:10 Bitwy; film dok.
13:05 Wiatr ze Wschodu; film
13:05 Wiadomości
15:10 Rozmowy na nowy wiek
15:35 Przyrodnicy
16:00 Panorama
16:30 Archiwum Polskich Wydarzeń Kulturalnych
17:15 Eurotel
17:30 Gość Jedyński
17:40 Tęcza bajeczka
17:50 Nie tylko dinozaury
18:00 Trzy misie; serial anim.
18:30 Panorama
18:50 Klan; telenowela
19:15 Dobranocka
19:20 Przygody Świerszczyka
19:30 Wiadomości
20:05 Wiadomości polonijne
20:20 Gościniec
20:45 Polskie smaki
21:00 Wiatr ze Wschodu; film
22:50 Nowa Tradycja
23:00 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie
23:45 Monitor Wiadomości
00:05 Sportowy flesz
00:10 Tylko rock
00:50 Znak orła; serial
01:15 Przygody Świerszczyka; serial anim.
01:30 Wiadomości
02:00 Klan; telenowela

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Zamek czarodziejów
08:25 Młody Herkules - serial
08:50 Strażnik Teksasu - serial
09:40 Kate Brasher - serial
10:30 Serca na rozdrożu - serial
11:25 Samo życie - serial
12:00 Amor latino - telenowela
12:45 Z głową w chmurach - serial
13:45 Życie jak poker - serial
14:15 Z pamiętnika Myszk Walewskiej - serial
14:45 Zerwane więzi
15:45 Graczykowie - serial
16:15 Robocop
16:45 Informacje
17:15 Real TV
17:30 Wysoka fala - serial
18:20 Bar
18:50 Serca na rozdrożu - serial
19:45 Informacje
20:15 Amor latino - telenowela
21:05 Bar
21:45 Rodzina Zastępcza - serial
22:20 Film fab.
00:00 Informacje
00:25 Polityczne graffiti
00:35 Puls Biznesu
00:50 NIGHT CLUB
01:20 Kino nocne
03:00 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:35 Echa dnia
08:00 Serial anim.
08:35 Opowieści taty Boba - serial anim.
09:00 Obiektów
09:15 Magazyn łomżyński
08:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Serial dok.
10:35 Mike Hammer - prywatny detektyw - serial
11:20 Regiony kultury
13:00 Europa w zagrodzie
13:35 Serial dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Rodowody
16:00 Serial dok.
16:40 Obiektów
17:00 Program publicystyczny
17:45 Europa w zagrodzie
18:50 Przegląd suwalsko-mazurski
09:00 Obiektów
19:20 Regiony kultury
19:45 Sami o sobie
20:30 Program rozr.
21:45 Eurotel
21:50 Echa dnia
22:15 Przegląd suwalsko-mazurski
22:45 Obiektów
23:00 Film fab.

Czwartek**6 czerwca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Mąż pod łóżkiem; nowela filmowa
10:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 Biesiada żeglarska
15:00 Lopaka i jego przyjaciel delfin; serial anim.
15:25 Euro-Quiz
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:30 Czarne chmury; serial
18:25 Chłop i baba
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu
20:25 Europejszczy
21:00 Mundial 2002 - raport
21:30 Białe-Czerwoni
22:00 Cale zdanie nieboszczyka; serial
23:00 Panorama
23:35 Reportaż
00:10 Bandycki Petersburg; serial
01:10 Szczęśliwy wypadek; komedia
02:45 Patent na przeżycie; film dok.

Polonia

06:00 Kawa czy herbata
08:00 Wiadomości
08:15 Krakowskie Przedmieście
08:25 Złotopolscy; telenowela
08:50 Najdłodsze morze świata
09:10 Od bambra do menela
09:35 Tygodnik polityczny Jedyński
10:20 Literatura Polska
10:35 Budzik
11:00 Hrabia Kaczula; serial anim.
11:30 Złotopolscy; telenowela
12:00 Wiadomości
12:15 Polaków portret własny
12:40 Ludzie listy pisa
13:00 Forum Polonijne
13:15 Więzy krwi; serial
14:00 Hity satelity
14:15 Wieczór z Jagielskim
15:00 Wiadomości
15:10 Najdłodsze morze świata
15:30 Od bambra do menela
16:00 Panorama
16:30 Telewizyjne Wiadomości Literackie
17:00 Teleexpress
17:15 Eurotel; magazyn
17:30 Gość Jedyński
17:40 Hity satelity
17:55 Zgadnij odpowiedź
18:00 Hrabia Kaczula; serial anim.
18:30 Panorama
18:50 Złotopolscy; telenowela
19:15 Dobranocka
19:30 Wiadomości
20:05 Polaków portret własny
20:30 Ludzie listy pisa
20:50 Forum Polonijne
21:00 Złota Setka Teatru TV
22:45 Przeboje na orkiestrę
23:00 Tygodnik polityczny Jedyński
23:45 Monitor Wiadomości
00:05 Sportowy flesz
00:10 Euroexpress
00:25 Telewizyjne Wiadomości Literackie
00:50 Przygody dzielnego Sylwana; serial anim.
01:15 Miś Kudłatek; serial anim.
01:30 Wiadomości
01:55 Sportowy flesz
02:00 Złotopolscy; telenowela

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 Wysoka fala - serial
09:40 Kate Brasher (1) - serial
10:30 Serca na rozdrożu - serial
11:30 Rozwód po amerykańsku - serial
12:00 Amor latino - telenowela
12:50 Z głową w chmurach - serial
13:45 Serial kom.
14:55 Rodzina zastępcza - serial
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:15 Real TV
17:30 Wysoka fala - serial
18:50 Serca na rozdrożu - serial
19:45 Informacje
20:15 Amor latino - telenowela
21:45 Samo życie - serial
22:00 Film fab.
23:15 Boston Public - serial
00:25 Informacje
00:50 Polityczne graffiti
01:00 Puls Biznesu
01:15 NIGHT CLUB
01:45 FILM FABULARNY

Białystok

07:35 Echa dnia
08:00 Serial anim.
08:35 Dany, opowiedz mi - serial
09:00 Obiektów
09:15 Kinoman
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Serial dok.
10:35 Mike Hammer - prywatny detektyw - serial
11:20 Regiony kultury
12:45 To jest temat
13:00 Oł niedziele do niedziele
13:35 Serial dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Teleplotki
16:00 Film dok.
16:45 Obiektów
17:45 Małe ojczyzny
18:50 Kinoman
19:00 Obiektów
19:20 Regiony kultury
19:45 Reportaż
20:00 Magazyn
20:30 Pamiętam ciebie z tamtych lat
21:45 Eurotel
21:55 Echa dnia
22:25 Koneser
22:45 Obiektów
23:00 Film fab.
01:00 Kino nocne

Piątek**7 czerwca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Człowiek, który zdemoralizował Hadleyburg; nowela
14:00 Panorama
14:10 Konferansjer jak biustonosz
15:00 Lopaka i jego przyjaciel delfin; serial anim.
15:25 Euro-Quiz
15:55 Wokół nas; Wypadek
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:30 Oł zgłosił się; serial
18:40 Dwa teatry: Sopot 2002
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Janosik; serial
20:40 Dwa teatry: Sopot 2002
21:00 Mundial 2002 - raport
21:30 Białe-Czerwoni
22:00 Kabaret wśród gwiazd
23:00 Panorama
23:35 Wieczór z Jagielskim
00:20 Videoteka Dorosłego Człowieka
01:00 Wybrany; film fab.

Polonia

06:00 Kawa czy herbata
08:00 Wiadomości
08:15 Krakowskie Przedmieście
08:25 Złotopolscy; telenowela
08:50 Najdłodsze morze świata
09:10 Od bambra do menela
09:35 Tygodnik polityczny Jedyński
10:20 Literatura Polska
10:35 Budzik
11:00 Hrabia Kaczula; serial anim.
11:30 Złotopolscy; telenowela
12:00 Wiadomości
12:15 Polaków portret własny
12:40 Ludzie listy pisa
13:00 Forum Polonijne
13:15 Więzy krwi; serial
14:00 Hity satelity
14:15 Wieczór z Jagielskim
15:00 Wiadomości
15:10 Najdłodsze morze świata
15:30 Od bambra do menela
16:00 Panorama
16:30 Telewizyjne Wiadomości Literackie
17:00 Teleexpress
17:15 Eurotel; magazyn
17:30 Gość Jedyński
17:40 Hity satelity
17:55 Zgadnij odpowiedź
18:00 Hrabia Kaczula; serial anim.
18:30 Panorama
18:50 Złotopolscy; telenowela
19:15 Dobranocka
19:30 Wiadomości
20:05 Wiadomości polonijne
20:20 Zaprośzenie
20:40 Mówi się...
21:00 Więzy krwi; serial
21:45 Nie tylko o...
21:55 Bezludna wyspa
22:40 Uczniowie Asklepiosa
23:00 Porozmawiajmy
00:00 Monitor Wiadomości
00:20 Sportowy flesz
00:25 Hity satelity
00:40 Cygański Teatr Muzyczny
01:15 Miś Uszatek; serial anim.
01:30 Wiadomości
01:55 Sportowy flesz
02:30 Więzy krwi; serial

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:25 Młody Herkules - serial
08:50 Largo - serial
09:40 Kate Brasher (1) - serial
10:30 Serca na rozdrożu - serial
11:25 Samo życie - serial
12:00 Amor latino - telenowela
12:50 Z głową w chmurach - serial
13:45 Serial kom.
14:55 Rodzina zastępcza - serial
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:15 Real TV
17:30 Wysoka fala - serial
18:50 Serca na rozdrożu - serial
19:45 Informacje
20:15 Amor latino - telenowela
21:45 Samo życie - serial
22:00 Film fab.
23:15 Boston Public - serial
00:25 Informacje
00:50 Polityczne graffiti
01:00 Puls Biznesu
01:20 NIGHT CLUB
01:50 Kino nocne

Białystok

07:35 Echa dnia
08:00 Serial anim.
08:35 Dany, opowiedz mi - serial
09:00 Obiektów
09:15 Kinoman
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Serial dok.
10:35 Mike Hammer - prywatny detektyw - serial
11:20 Regiony kultury
12:45 To jest temat
13:00 Oł niedziele do niedziele
13:35 Serial dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Teleplotki
16:00 Serial dok.
16:40 Obiektów
17:45 Film dok.
18:05 Polskie krajoznawstwo
18:50 Magazyn kulturalny
19:00 Obiektów
19:20 Regiony kultury
19:45 Reportaż
20:00 Magazyn
20:30 Pamiętam ciebie z tamtych lat
21:45 Eurotel
21:55 Echa dnia
22:25 Koneser
22:45 Obiektów
23:00 Film fab.
01:00 Kino nocne

Sobota**8 czerwca**
TVP 2

08:00 Echa tygodnia
08:30 Spróbujmy razem
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość
10:50 Wycieczki przyrodnicze
11:25 Kręcioła
11:45 Sławny Jett Jackson; serial
12:15 Arka Noego
12:40 Kino bez rodziców
13:05 Tajemnicze przygody Juliusza Verne'a; serial
13:55 Wielki Piknik Dwójki
14:40 Na Rynek marsz!
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:05 Wielka gra; teleturniej
17:00 Spiewające Fortepiany
18:00 30 ton!
18:30 Jazda kulturalna
18:50 Na Rynek marsz!
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:50 Na Rynek marsz!
20:05 Herbatka u Tadka
20:55 Mundial 2002 - raport
21:25 Mundial 2002 - magazyn
22:00 Kabaret wśród gwiazd
22:45 Na Rynek marsz!
22:50 Słowo na niedzielę
23:00 Panorama
23:35 Belfer; film fab.
01:05 Czcigodni mordercy; film

Polonia

06:00 Na dobre i na złe; serial
07:00 Echa tygodnia; (program w języku migowym)
07:45 Biografie; Na Hożej, Jasnej i Słonecznej - Kazimierz Moczarski; film dok.
08:45 Niedzielne muzykowanie
09:15 Pani minister tańczy; komedia
10:40 Gwiazdopodobie polskiego sportu; Zbigniew Pietrzykowski
11:05 Złotopolscy; telenowela
12:00 Anioł Pański
12:15 Czesy
12:25 Madonny polskie; reportaż
13:00 Transmisja Mszy Świętej
14:05 Chterej pancerni i pies; serial
15:05 Graj z Kuroniem
15:35 Szept prowincjonalny; Zegarek po ojcu
16:00 Biografie; Na Hożej, Jasnej i Słonecznej - Kazimierz Moczarski; film dok.
17:00 Teleexpress
17:30 Dziennik telewizyjny - program Jacka Fedorowicza
17:40 M jak miłość; serial
18:30 Panorama
18:50 Kochamy polskie seriale; teleturniej
19:15 Dobranocka
19:30 Wiadomości
20:00 Kochankowie mojej mamy; film
21:35 Szansa na sukces
22:30 Opowieść o Józefie Szwajku i jego drodze na front
23:00 Kolarstwo górskie: Grand Prix MTB w Czarnkowie
23:30 Adam Małysz; Jego Rywale; reportaż
23:55 Graj z Kuroniem
00:25 M jak miłość
01:20 Przygody Bolka i Lolka; serial anim. dla dzieci
01:30 Wiadomości; powt.
02:00 Złotopolscy; telenowela
02:50 Wieczór z Jagielskim

Polsat

07:00 Disco Relax
08:00 Twój lekarz
07:15 Wystarczy chcieć
08:30 Program religijny
09:00 Smocze opowieści - serial
09:30 Pocchini - serial anim.
10:00 Dziwolagi - serial anim.
10:25 Młody Herkules - serial
11:00 Disco Polo Live
12:00 Film fab.
13:45 KLASZYKA FLOWA
15:10 Najzabawniejsze zwierzęta świata
15:40 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
16:10 Niesamowite, ale prawdziwe
16:45 Informacje
17:05 Kate Brasher - serial
18:00 IDOL
18:55 Jezioro marzeń - serial
19:45 Informacje
20:10 Zyciowa szansa
22:15 Graczykowie - serial
23:00 FILM AKCJI
00:50 Film erotyczny

Białystok

08:00 Fraglesy - serial anim.
08:35 Serial anim.
09:00 Obiektów
09:15 Agrokwastrans
09:30 Program muzyczny
09:40 Tydzień w Obiektowie
10:00 Ponad czasem - serial
10:45 Świat - magazyn międzyz.
11:10 Teleturniej
11:20 Książka dla dzieci
12:35 Program dok.
13:45 Reportaż tygodnia
14:00 Magazyn motoryzacyjny
14:35 Podaj cegle
15:05 Zaprośzenie
15:35 Smaki świata
16:00 Muppet show
16:40 Diagnosta
17:45 Program rozr.
18:35 Świat - magazyn międzynarod.
19:20 Regiony kultury
20:00 Polska liga koszykówki
21:45 Przegląd gospodarczy
22:15 Podlaski Magazyn Sportowy
23:05 Film fab.

Niedziela**9 czerwca**
TVP 2

08:05 Film dla niesłyszących
08:55 Słowo na niedzielę
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość; serial
10:50 Nie tylko dla komandosów
11:30 Studio sport
12:25 Podróże kulinarne
12:55 Perły w południe; komedia
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:05 Szansa na sukces
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:30 7 dni świat
19:30 Program lokalny
19:55 Studio sport
21:00 Mundial 2002 - raport
21:30 Białe-Czerwoni
22:00 Benefis Krzysztofa Teodora Toplińskiego
23:30 Panorama
23:35 Jest jak jest; serial
00:05 Dwa Teatry - Sopot 2002
00:25 Studio Teatralne Dwójki; Srebrny deszcz
01:15 Nasze jest niebo; film

Polonia

06:20 M jak miłość; serial
07:10 Słowo na niedzielę
07:15 Na Spiszu i Orawie; reportaż
07:30 Strażnicy pół; reportaż
07:45 Biografie; Na Hożej, Jasnej i Słonecznej - Kazimierz Moczarski; film dok.
08:45 Niedzielne muzykowanie
09:15 Pani minister tańczy; komedia
10:40 Gwiazdopodobie polskiego sportu; Zbigniew Pietrzykowski
11:05 Złotopolscy; telenowela
12:00 Anioł Pański
12:15 Czesy
12:25 Madonny polskie; reportaż
13:00 Transmisja Mszy Świętej
14:05 Chterej pancerni i pies; serial
15:05 Graj z Kuroniem
15:35 Szept prowincjonalny; Zegarek po ojcu
16:00 Biografie; Na Hożej, Jasnej i Słonecznej - Kazimierz Moczarski; film dok.
17:00 Teleexpress
17:30 Dziennik telewizyjny - program Jacka Fedorowicza
17:40 M jak miłość; serial
18:30 Panorama
18:50 Kochamy polskie seriale; teleturniej
19:15 Dobranocka
19:30 Wiadomości
20

Czas na wakacje!

Chcesz być kimś w życiu, to się ucz, abyś nie zginął w tłumie; Nauka to potęgi klucz, w tym moc, co więcej umie

ciąg dalszy ze str. 1

Również w tym roku należało dobrze wykonać pracę, wcale nie mniej się uczyć, odrabiać lekcje. Dzieci starsze i młodzież otrzymały lepsze, czy słabsze oceny. Były sukcesy, pewne osiągnięcia, ale także i potknięcia, czy wręcz porażki. Bo w życiu szkoły, tak jak w sporcie, trzeba wiele wysiłku, samozaparcia, wytrwałości, aby osiągnąć dobre wyniki w nauce. Czasem nie od razu to się udaje. Ale konsekwentny upór, silna wola i szczerze chęci nie pozwolą wypaść z gry.

W uroczystości udział wzięło wiele dostojnych gości: po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter, redaktor Polskiego Radia, Kawaler Orderu Uśmiechu Lesław Skinder, poseł na Sejm RP Zbigniew Deptuła, starosta Makowa Mazowieckiego Kazimierz Białobrzęski, prezes Fundacji o Uśmiech Dziecka Jan Chyliński, delegacja Związku Polaków na Białorusi na czele z prezesem Tadeuszem Kruczkowskim, Tamara Pradziad z Obwodowego Kuratorium Oświaty oraz proboszcz kościoła pw. Świętego Odkupiciela Waldemar Słota.

Dyrektor Polskiej Szkoły w Grodnie rozpoczęła uroczysty apel składając najserdeczniejsze życzenia uczniom i ich rodzicom oraz kadrze pedagogicznej, podsumowując rok szkolny: „Zegnamy dzisiaj pierwszych maturzystów naszej szkoły, którzy będą na zawsze wpisani do kroniki. Rok szkolny upłynął pod znakiem wyjątkowej pracy wielu uczniów, nauczycieli, ludzi dobrej woli z Polski i z kraju. Był to rok owocny, ponieważ najzdolniejsi uczniowie naszej szkoły pokazali wysoki poziom wiedzy.”

Po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter serdecznie podziękował za możliwość uczestniczenia w tak pięknej uroczystości szkolnej, podziękował dzieciom i nauczycielom za

trud i życzył dobrego odpooczynku oraz dobrych wyników w nauce. „Chcielibyśmy, żebyście stali w kontakcie z ojczyzną i możliwość uczestniczenia w jej życiu. Czujemy się odpowiedzialni za Polaków mieszkających na Białorusi” — zaznaczył w swoim przemówieniu poseł na Sejm RP Zbigniew Deptuła, gratulując dzieciom i młodzieży oraz nauczycielom i dyrekcji.

Podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego nie zabrakło i wspaniałych prezentów dla wzorowych uczniów, laureatów konkursów i olimpiad oraz wyróżnionych w pracy na rzecz szkoły, które wręczył wielki przyjaciel Polskiej Szkoły w Grodnie Lesław Skinder.

Uroczystość zakończono zgodnie z przyjętym obyczajem. Uczeń maturzysty triumfalnie podniósł uczenińską klasę zerową, która dumnie trzymając w ręce dzwonek szkolny, obwieściła zakończenie roku szkolnego.

Niech zatem rozpoczynają się dziś upragniony przez wielu czas wakacji, posłuży jak najlepiej dla wszystkich.

Wołkowysk

Ostatni dzwonek w tym roku szkolnym zabrzmiał i w Szkole Polskiej w Wołkowysku. Na uroczystym apelu zgromadzili się uczniowie, ich rodzice i liczni goście. Przybyli na uroczystość: Renisław Walter, po. Konsula Generalnego RP w Grodnie; liczna delegacja z Siedlec: Antoni Jastrzębski, przewodniczący Rady Miasta, Jacek Grabiński, dyrektor Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Mirosław Bieniek, Wójt Gminy, Wojciech Sobolewski, dyrektor szkoły w Krynce, Adam Bobryk, przewodniczący Komisji Kultury Urzędu Miasta, Andrzej Ługowski, dyrektor firmy „EKO-IMBAU”, a także Lesław Skinder, prezes Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna, Stanisław Jakielek, wiceprezes Zarządu Rozgłośni „Radio dla Ciebie”, Tadeusz Kruczkowski, prezes ZPB, Anna Sadowska, prezes Oddziału ZPB w Wołkowysku, hrabia Aleksander Pruszyński. Odczytano list gratulacyjny od Sylwestra Szostaka, st. radcy ministra Departamentu Konsularnego i Polonii MSZ RP, byłego Konsula Generalnego RP

w Grodnie.

Honorowi goście składali uczniom życzenia z okazji zakończenia roku szkolnego i rozpoczęcia wakacji, życzyli sukcesów w zdawaniu egzaminów uczniom 9 klasy oraz hojnie obdarowywali prezentami: piątkowicze otrzymali dyplomy, prezenty książkowe, koszulki i plecaki, uczniowie klas najmłodszych — maskotki, a wszystkim „osłodzono” życie czekoladkami.

Dyrektor szkoły Ryszard Chudziak podsumowując pracę zaznaczył, że ten rok nie był najgorszy. Zostały wyposażone pracownie fizyki, informatyki. Rok szkolny ukończyli 199 uczniów, z których 30 — celując. Nagrodą dla uczniów będą wyjazdy na wypoczynek do Polski.

Lida

26 maja br. w Domu Polskim odbyła się impreza z okazji zakończenia roku szkolnego. Dzieci uczący się języka polskiego w szkołach miasta i w Szkole Społecznej przybyli na spotkanie ze swoimi rodzicami i dziadkami. Uczniowie szkół nr 10, 12, 15 składali życzenia wszystkim matkom, a dziecięcy zespół „Anżelika” witał wszystkich pięknymi polskimi piosenkami. Uczniowie Szkoły Społecznej przygotowali wiersze i piosenki na zakończenie roku szkolnego. Całą imprezę prowadziła uczennica szkoły Wiktoria Markiewicz. Po części oficjalnej rozpoczęła się zabawa. Konkursy, gry, tańce i śpiewy trwały kilka godzin. Wszystkie dzieci otrzymały słodycze i upominki. Gośćmi tej imprezy byli: prezes ZPB Tadeusz Kruczkowski, kierownik Działu Oświaty ZPB Anżelika Borys, były lidzianin z Warszawy Napoleon Zabiello. Imprezę przygotowali nauczyciele języka polskiego pod kierownictwem Haliny Zydkiwicz. Iness

TODRYK

Tatiana ZALESKA
Izabela TYRKIN

Piątkowicze Szkoły Polskiej w Wołkowysku:

10 klasa: Nadzieja Tarasiewicz, Aleksander Krot; **8 klasa:** Weronika Bućko, Krystyna Solańska; **7 klasa:** Kasia Lesun; **6 klasa:** Anna Luscik, Andrzej Chodak, Witold Marczyk; **5 klasa:** Paweł Zebrowski, Weronika Lenczewska, Anastazja Podgórska, Julia Podgórska, Irena Czerniewska, Romek Czulk, **4 b klasa:** Katarzyna Batowkina, **2 a klasa:** Diana Dziemian, Aleksander Szyrkow, Ila Sidorenko, Swietlana Kramnik, **2 b klasa:** Weronika Koc, Wiktoria Bojko, **1 a klasa:** Julia Dmuchowska, Ilona Nowik, **1 b klasa:** Maria Anufrijewa, Krystyna Martynczyk, Anastazja Matusiewicz, Wiktoria Sidor, Wiktoria Chodorowska.

Najlepsi uczniowie Polskiej Szkoły w Grodnie:

1 a: Daniel Kiziukiewicz, Anastazja Jakimczyk, Walenty Bielak, **2 a:** Katarzyna Budzko, Maria Barcewicz, Aleksandra Siłkina, Wiktoria Kobiak, Irena Nieścierenko, **2 b:** Herman Stubieda, Irena Jakolcewicz, Anastazja Dziemieszewicz, Inessa Mackiewicz, Maryna Sidorowicz, **2 c:** Wioletta Borodina, Irena Oziem, Justyna Kosińska, Władysław Szalkiewicz, **3 a:** Witali Potapczyk, An-

żelika Amosowa, Emilia Dawydowa,

5 a: Jolanta Pożywikło, Alina Jakolcewicz, **5 b:** Marta Biekisz, Stanisław Solański, Anton Sawicki, Wioletta Cykunowa, **5 c:** Anna Witowicz, Jolanta Grul,

6 b: Katarzyna Muratowa,

6 c: Paweł Sarosiek, Anna Chlistowska, Alina Kowalewicz, Anna Bogusz, Alina Jodkowska, Lilia Ignatowicz

6 d: Bożena Zaniewska, Julia Kaczanowa,

7 a: Anna Szumił, Weronika Dowidło,

8 b: Julia Szulanczyk

9 c: Weronika Wiazel,

10 a: Lucyna Sienkiewicz,

11 a: Daria Michajłowa

Bardzo dobre wyniki w muzyce:

1 a: Daniel Kiziukiewicz, Agnieszka Kaczyńska, Jolanta Zemierys,

2 a: Iwona Aniśko, Irena Nieścierenko, Aleksandra Siłkina, Maria Barcewicz, Katarzyna Karosiewicz, Halina Juzwicz,

4 a: Maria Łysiuk, Tomasz Marculewicz, Alona Wierszko,

5 c: Anastazja Lubrycka, Karolina Mikłaszewicz, Marta Bondar,

6 c: Witalisa Umaniec, Anna Boguszewicz, Anna Rogowska, Anna Chlistowska, Lila Ignatowicz,

6 d: Julia Gosiewicz, Anna Szoka, Grażyna Kowalcuk, Ilona Kowalcuk.

<http://glos-znad-niemna.virtualave.net>

Otworzy swe księgi przyroda

24 maja br. w Szkole Średniej w Kopciówce rejonu grodzieńskiego odbył się koncert z okazji zakończenia roku szkolnego. Wzięli w nim udział uczniowie, którzy uczą się języka polskiego. I zaoferowali gości — wiceprezesa ZPB Józefa Porzeckiego i ks. proboszcza parafii Kopciówka Leszka Domałę — swoimi zdolnościami artystycznymi oraz dobrą znajomością języka.

Już od trzech lat w szkole prowadzone są zajęcia fakultatywne z języka polskiego. Prowadzą je Anna Oburzyńska i Irena Garbowska. Blisko sto dzieci z klas 2-6 (szkoła liczy 279 uczniów) chętnie pobiera naukę języka, jak również poznaje tradycje i obyczaje polskie. Pod czujną opieką młodych nauczycieli w szkole działają drużyna harcerska i gromada zuchowa. Dyrektor szkoły Ludmiła Saniukowicz jest zaangażowana w działalność odradzania polskości, stara się o wprowadzenie naucza-

Podczas występu

nia języka polskiego jako przedmiotu.

Po zakończeniu koncertu wiceprezes Józef Porzecki podziękował młodym wykonawcom za wspaniały występ, życzył udanych wakacji, gdy, jak powiedział, „przed wami otworzy swoje

księgi przyroda”. Wyrzucił słowa wdzięczności dyrektor szkoły za zrozumienie i poparcie sprawy polskiej, a ze swej strony obiecał pomóc w wyposażeniu gabinetu języka polskiego.

Olesia Karpuk
Fot. autora

Wierny Bogu

Pamięci ks. Ryszarda Hermanowicza (1931 — 2002)

Od czasu do czasu, byśmy chcieli, żegnamy na zawsze kogoś z bliskich. Pamiętamy dobrze nam znane imiona tych, którzy odeszli już do wieczności. I stwierdzamy ze smutkiem, że wciąż ich przybawa. Niedawno ta lista, nagle i niespodziewanie, wydłużyła się o imię ks. Ryszarda Hermanowicza. Rejestrujemy w naszej świadomości ten nieodwracalny niestety fakt, ale nie wpadamy w pesymizm. Nasza bowiem wiara z całą mocą prawdy mówi nam o zmartwychwstaniu i o niezniszczalności życia ludzkiego. Ta sama wiara nie pozwala nam wątpić, że śmierć cielesna zamyka jedynie ten ziemski, doczesny etap życia. Śmierć bowiem chrześcijanina, który żył tak głęboką wiarą w Chrystusa jak ks. Ryszard, jest nie tyle odejściem, co dojściem do Domu Ojca. Dopiero z chwilą śmierci zaczyna się dla niego wszystko co jest naprawdę ważne i nieprzemijające.

Jak się przedstawia ten już zamknięty etap jego życia?

Jego ziemską wędrówkę do Niebieskiej Ojczyzny rozpoczęła się 30 września 1931 roku w Grodnie. Jego ojciec Adolf, pracował jako lekarz wojskowy. Jego matką była Bronisława z Puczyłowskich, miał jeszcze dwóch młodszych braci Jana i Władysława. Rysiek uczył się w szkole prowadzonej przez siostry nazaretanki. Był ministrantem w grodzieńskiej Farze. W Grodnie przeżył lata wojny i obu okupacji. Rodzinie udało się uniknąć wywózki na Syberię. Ojciec zginął w obozie koncentracyjnym w Stutthofie. Po wojnie, w roku 1946, matka z dziećmi wróciła do rodzinnego Augustowa. Pracując w miejscowym szpitalu jako salowa, nie mogła zapewnić dzieciom w dostatek nawet sierocego chleba. Dlatego Rysiek i Janek znaleźli się w Domu Dziecka w Warszawie, gdzie mogli nie tylko mieszkać, ale i uczyć się.

W tych ciężkich powojennych latach Rysiek uczył się nie tyle przedmiotów szkolnych, ile samodzielności i radzenia sobie w każdych, nawet skrajnie trudnych warunkach. Będąc jeszcze dzieckiem, opiekował się młodszym bratem, starał się pomóc matce. Nie z sentymentu, lecz z twardej życiowej konieczności. Wtedy bowiem nawet najdrobniejszą rzecz trzeba było zdobywać z wielkim trudem: jedzenie i ubranie, pomoce szkolne i środki do życia. Jeżeli ktoś, to przede wszystkim on mógł odnieść do siebie słowa poety:

Nie głaskało mnie życie po głowie,
Nie pijałem ptasiego mleka.

No i dobrze, no i na zdrowie:
Tak wyrasta się na człowieka.

Po zdaniu matury w Warszawie w 1950 roku, wstąpił do Seminarium Duchownego w Białymstoku, które kilka lat wcześniej przeniesione było z Wilna. Będąc w seminarium, na skutek prowokacji znalazł się w więzieniu, oskarżono go o propagandę antyrządową. W rezultacie jego

Ks. Ryszard Hermanowicz, ojciec Longin Szymczukiewicz oraz Jan Hermanowicz

formacja seminaryjna trwała znacznie dłużej, niż u jego kolegów. Święcenia kapłańskie przyjął 22 czerwca 1958 roku z rąk ks. biskupa Władysława Szuzyńskiego.

W tym samym roku rozpoczął studia na KUL-u, na kierunku Katolicka Etyka Społeczna. Studiował i zarabiał ciężko pracował, żeby pomóc matce i braciom. Zorganizował nawet własną ekipę studencką, która podczas wakacji zajmowała się malowaniem kościołów. Wybudował dla matki dom w Augustowie, a bracia dzięki niemu mogą dzisiaj legitymować się dyplomami magistrów. Swoje studia ukończył doktoratem z filozofii (1967r.). Przez dwa lata pracował w Lublinie jako dyrektor Towarzystwa Przyjaciół KUL (1967-1969). W tym samym czasie wykładał w Seminarium Duchownym w Białymstoku oraz w Seminarium oo. orionistów.

W roku 1970, uzyskawszy zgodę władz kościelnych, wyjechał do Rzymu. Kontynuował tam studia w Instytucie Pastoralnym przy Papieskim Uniwersytecie na Lateranie. Tam też wydał swoją rozprawę doktorską „Chrześcijański ruch zawodowy w Polsce w latach 1918-1939”.

Dwa lata później wyjechał do Stanów. Prymas Polski upoważnił go do pracy w Sekcji Socjologicznej Religii przy Polskim Instytucie Naukowym USA. Prowadząc tam stosunki i uwarunkowania nie sprzyjały poświęceniu się pracy naukowej — badawczej. Znalazł jednak wiele możliwości pomocy rodakom na polu społecznym, duszpasterskim i w dziedzinie najbardziej podstawowych ludzkich potrzeb. W latach Solidarności organizował, we współpracy z Kongresem Polonii Amerykańskiej, pomoc dla swojej Ojczyzny. Wielokrotnie przywoził do Polski całe kontenery tak wówczas potrzebnych darów.

Głęboką prawdę wyraża stwierdzenie: „Jakie życie, taka śmierć”. Dokładnie pasuje ono do życia i śmierci księdza Ryszarda: umarł dla Pana, tak jak żył dla Pana. Wprost nie sposób przejść zwyczajnie do porządku dziennego nad okolicznościami, których szczególna wymowa wręcz narzuca się sama. Umarł, spiesząc na Mszę Wieczną Pańską, która rozpoczęła się w Kościele Tridium Paschalne Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chry-

stusa. Tridium, które uobecnia nam pełnię zbawczej prawdy i mocy Tajemnicy Paschalnej Zbawiciela, będącej zarazem szczytowym objawieniem Tajemnicy Bożego Miłosierdzia. Tej Tajemnicy, której sługą i apostołem pragnął być sp. ksiądz Ryszard Hermanowicz. Słowo Pascha oznacza „przejście”. W swojej historii-zbawczej treści oznacza „processus de morte ad vitam” — przejście ze śmierci do życia. Dla chrześcijanina zakorzenienie w Tajemnicy Paschalnej Zbawiciela staje się przechodzeniem do nieśmiertelności, do pełni życia w Chrystusie. Wierzymy głęboko, że ksiądz Ryszard już doświadczył jej zbawczej potęgi.

Umocnieni wiarą w Zmartwychwstanie i ufnością w niewyczerpalne Miłosierdzie Boże, pozwólcmy sobie jeszcze na parę refleksji, które odzwierciedlają, mam nadzieję, prawdę ludzkiego losu. „Razem ze śmiercią kogoś, kogo kochamy — pisze Helen Keller — umiera częśćka mnie samej. Lecz wpływ takich ludzi na moje szczęście, siły i myślenie, daje mi nowe bodźce do życia na tym świecie”. Wielu z nas mogłoby złożyć swój podpis pod tymi słowami. W jakiś sposób umieramy wraz z tymi, z kim łączyła nas autentyczna więź przyjaźni, porozumienia na gruncie tych samych wartości. Jednocześnie mamy płynącą z wiary w Boga pewność, że ta więź jest gwarancją tego, co nigdy nie ustaje, co będzie trwało wiecznie.

Kiedy uczestniczymy w obrzędach pogrzebowych, kiedy odprowadzamy kogoś bliskiego na miejsce wiecznego spoczynku, zdaje się, że słyszymy jak fale danego nam jeszcze czasu uderzają o brzeg wieczności. Wieczności, która stanie się naszą w Jezusie Chrystusie, który nie tylko za nas umarł, ale i dla nas zmartwychwstał. W duchu tej wiary Kościoła, rozświetlonej promieniami Miłosierdzia bijącymi z Serca Najmiłosierniejszego Zbawiciela, uświadamiamy sobie raz jeszcze, że jakkolwiek człowiek jest istotą żyjącą w czasie i śmiertelną, to jego ostateczny los i Boże przeznaczenie spełnia się w wieczności. W opcji bowiem Bożej nie miara czasu, lecz miara wieczności jest miarą właściwą dla człowieka.

O tym nam mówi swoją śmiercią ks. Ryszard Hermanowicz.

Ks. Stanisław STRZELECKI

LIDA

Raduje się serce

11 maja — to szczególny dzień, który na zawsze zostanie w pamięci parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Lidzie. Właśnie w tym dniu kl. Witalij Cybulski i br. Wiktor Ciesłowski złożyli na ręce ojca provinciala Zakonu Szkół Pobożnych o. Tadeusza Suślika ślubów wieczyste. W tym dniu również bp Aleksander Kaszkiewicz poświęcił fundamenty pod budowę kościoła oo. pijarów pw. św. Józefa Kalasancjusza (na zdj.). Dużo dostojnych gości: przedstawiciele „GrodnoGrażdanprojektu”, klerycy, księża z Białorusi, Polski, Rosji, Rzymu, Kanady było obecnych na tej uroczystości. Wśród nich Ojciec General zakonoo. pijarów Jose Maria Ballces, asystent generalny o. Kazimierz Bukowski i inni.

Szczególnie raduje serce ten fakt, że poświęcenie fundamentów pod budowę kościoła odbyło się w maju, a nie jak było wcześniej zaplanowane we wrześniu — październiku, stało się to możliwe dzięki staraniom ks. proboszcza Kazimierza Zaniewskiego, gorliwości parafian i oddanej pracy budowniczych PMK-167 w Szczuczynie.

Chciałoby się osobno podziękować ojcu rektorowi Domu oo. pijarów w Szczuczynie, o. Kazimierza Wójcika, który oprócz tego, że odnowił klasztor w Szczuczynie, aktywnie pomaga w powstaniu ludzkiej świątyni.

Również chciałbym podziękować proboszczowi parafii Lida- Fara, ks. Józefowi Bogdziewiczowi, za udostępnienie nagłośnienia na uroczystość. Zespołowi „Kresowiaczy”, który radował wszystkich pięknym

POLSKA

W promieniach słońca

Około 100 tys. osób zgromadziło tegoroczne spotkanie nad Lednicą. Dostojni goście, wielki tort papieski, tańce i nowożeńcy — tak można streścić tegoroczne całonocne czuwanie przy „Chrzcielnicy Polskiej”. Wśród tysięcy uczestników nie zabrakło Polaków z Litwy, Białorusi, Luksemburga i Australii.

Nabożeństwo rozpoczęło się od świętowania 82. urodzin Ojca Świętego. Pod bramę-rybę wniesiono ważący 150 kilogramów kilkupiętrowy tort urodzinowy, składający się z białych i żółtych i biało-niebieskich warstw, których kolory odpowiadały papieskim i maryjnym barwom. Dokładnie 82 świeczki zdmuchnięto 82 dzieci z domów dziecka, po czym podzielono wypiek na małe porcje i poczęstowano uczestników.

Na cześć Ojca Świętego oddano również armatni salut, a 82 wodzirejów — zatańczyło poloneza. Do tańca przyłączyli się przybyli nad Lednicę młodzi uczestnicy pielgrzymki. Uczestnicy spotkania wyrecytowali chórem wiersz, który specjalnie na urodziny Papieża napisał ks. Jan Twardowski. Ponieważ tematem przewodnim tegorocznego czuwania nad Lednicą było wesele w Kanie Galilejskiej, ważnym punktem nabożeństwa był sakrament małżeństwa dwóch par naręczonych.

Małżeńskie ślubowanie w obecności tylu modlących się na Lednicy pielgrzymów z całej Polski oraz zagranicy złożyli: Marzena z Jarocina i Krzysztof z Komorowa pod Warszawą, którzy poznali się podczas nocnej pielgrzymki z Konina do Lichenia oraz Aneta i Robert z Rzeszowa. Ich związek pobłogosławił metropolita gnieźnieński, abp Henryk Muszyński.

Podczas mszy wszyscy zgromadzeni małżonkowie odnowili swoją przysięgę, którą złożyli w momencie zaślubin. Swoje

WATYKAN

Czekamy w Polsce!

Osobisty sekretarz papieża biskup Stanisław Dziwisz zapewnił, że program pielgrzymki Jana Pawła II do Polski nie ulegnie żadnym zmianom, a możliwość przełożenia wizyty w ogóle nie jest brana pod uwagę.

Jan Paweł II ma być w Polsce w dniach 16-19 sierpnia br. Odwiedzi Kraków i Kalwarię Zebrzydowską. O swoich planach podróży Ojciec Święty decyduje sam, powie-

śpiewem na mszy św. Osobne podziękowania parafianom i młodzieży z parafii Lida-Industrialny wraz z siostrami nazaretkami s. Konstancją Łagowską i s. Stanisławą Kuczyńską, dzięki staraniom których mogliśmy się cieszyć pięknie przygotowaną uroczystością.

Michał BUBIEŃ

przyrzeczenia odnowili również kapłani oraz siostry zakonne.

Specjalne przesłanie do czuwających przy „Chrzcielnicy Polskiej” młodych skierował sam Ojciec Święty. Papieskie orędzie odtworzono na wielkim telebimie. Zgromadzona młodzież słuchała słów papieskich w całkowitym milczeniu, trzymając w dłoniach zapalone świece. Kiedy Ojciec Święty skończył mówić, rozległy się długie oklaski i skandowanie: „Dziękujemy! Dziękujemy!”

Odbyło się również nabożeństwo ikon maryjnych, w czasie którego przez Pola Lednickie przeszedł pochód z namalowanymi na wielkich płótnach wizerunkami Madonn, czczonych w różnych polskich sanktuariach. Procesję z przywiezionymi na Lednicę przez uczestników spotkania maryjnymi sztandarami otwierała kopia Matki Bożej Częstochowskiej niesiona przez ojców paulinów z Jasnej Góry oraz wizerunek Matki Bożej Kątyńskiej z przestrzeloną głową, który niósł prałat Rodzin Kątyńskich i były więzień sowieckiego NKWD w Kozielsku, ks. prałat Zdzisław Peszkowski.

Na pamiątkę nabożeństwa ikon maryjnych każdy uczestnik spotkania otrzymał po małym mosiężnym medaliku Matki Bożej Niezawodnej Nadziei. Medaliki wręcała obecni na Polach Lednickich kapłani, wypowiadając przy tym słowa: „Oto Matka twoja”, na które obdarowujący odpowiadał: „Nadzieja zawieść nie może”.

Do Jeziora Lednickiego, nad brzegami którego Mieszko I przyjął w 966 roku chrzest Polski, przelano z kamiennych stągwi wodę, którą przywieźli z sobą ze swoich domów uczestnicy spotkania. „W ten sposób woda, której na co dzień używamy została zmieszana z wodą w najstarszej polskiej chrzcielnicy” — tłumaczył o. Góra.

KAI

Jestem spod Monte Cassino

Koleje losu

Podczas wizyty w Mołodeczynie prezydent Aleksander Łukaszenko na spotkaniu z mieszkańcami miasta zwrócił uwagę na męczyznę udekorowanego wieloma wojskowymi odznaczeniami, wśród których zauważył również odznaczenia innych państw. Po przywitaniu mężczyzna powiedział:

- Już trzeciego prezydenta witam w swoim życiu.

- Jak to? — zdziwił się prezydent. — Przecież jestem pierwszym prezydentem Białorusi...

- Przecież nie tylko o białoruskich prezydentach mówię. Miałem okazję witać się i z królem Anglii George'em VI.

Józef Żamojdzin urodził się w miejscowości Uzbołocze na włochozyszczyźnie, w dużej wiejskiej rodzinie: miał 4 braci i 3 siostry.

Nie zdążył nacieszyć się szczęściem z młodą żoną Niną i malutką córeczką Wierą, jak dostał pozew do służby w Wojsku Polskim. Jego córka miała wtedy miesiąc i 3 dni, a zobaczył ją dopiero po 10 latach.

Józef Żamojdzin rozpoczął służbę wojskową mając stopień kaprała, po ukończonym kursie weterynaryjnym. Służbę odbywał w I Pułku Legionu Artylerii Lekkiej.

- Wtedy właśnie, w sierpniu 1939 roku, do Wilna na obchody Dnia Żołnierza przyjechał prezydent Polski Mościcki — wspomina Józef Żamojdzin. — Odwiedził wtedy i naszą jednostkę.

Miałem okazję nawet posiedzieć z nim przy jednym stole. Miałem zdjęcia pamiętkowe, które niestety straciłem podczas długich tułaczek w łagrach dla jeńców

wojennych na Ukrainie...

... Do jego demobilizacji zostało 17 dni, kiedy Niemcy przekroczyli granicę Polski. Rozpoczęła się II wojna światowa, która dla niego tak i została światową, a nie Wielką Ojczyzną. Pierwszą bitwę stoczyli z 1 na 2 września k. Pułtusk, później były walki k. Wyszkowa nad Bugiem...

Nowym doświadczeniem w jego życiu było przyjsie Armii Czerwonej i łagry, łagry, łagry. Szapietówka, kopalnie węgla na Ukrainie, Uchta, Inta, budowanie kolei w kierunku Workuty... Przetrawiać w tych strasznych warunkach pozwolił mu jego zawód weterynarza (przy koniach przynajmniej owsa było pod dostatkiem). Po napadzie Hitlera na Związek Radziecki pojawiła się potrzeba w sojusznikach, wtedy przypomniano sobie o żołnierzach Wojska Polskiego.

- Pamiętam — opowiada Józef Żamojdzin — jak w sierpniu 1941 roku byliśmy w mieście Wiazniki, gdzie przed nami wystąpił: Żukow i przedstawiciel polskiego rządu w Londynie, opowiedzieli nam o formowaniu polskiej armii pod dowództwem generałów Andersa i Sikorskiego. Zostaliśmy ucieleni do tej armii.

Saratow. Taszkent. Formowanie armii było bardzo trudne, ponieważ na tysiące żołnierzy było tylko kilku oficerów. O tragedii katyńskiej jeszcze przecież nikt nie wiedział.

Iran, Irak, Izrael, Egipt — gdzie tylko nie rzucał los kaprała Żamojdzina. Stopień wojskowy udało mu się przywrócić dzięki spotkaniu w grudniu 1944r. swojego

Józef Żamojdzin (zdjęcie z archiwum rodzinnego)

byłego dowódcy.

Luty 1944 roku. Włochy. Trzy miesiące pod Neapolem. A później — Monte Cassino. Klasztor ten był „ością w gardle” sojuszników: stał na drodze do Rzymu, bez jego zdobycia nie było mowy o dalszej drodze na północ kraju. Piąta i ósma armie amerykańskie nie zdołały tego zrobić, niosąc ogromne straty. Polacy szli jako czwarcy. Szturm Monte Cassino trwał od 11 do 18 maja 1944 roku. Na cmentarzach tam zostało 1051 grobów żołnierzy z Armii Andersa. W 1989 i 1995 latach Józef Żamojdzin odwiedził to miejsce. Znalazł tam groby żołnierzy z okolic Mołodeczna: kaprała Dominika Muraszkę, szeregowych

Wincenta Gołowacza, Stanisława Leszka, Fuliana Polackiego, Aleksandra Ślucckiego, Michała Usika, Teodora Tokarewicza... A ilu ich

jeszcze zostało przy Ankonie i Bolonii, na wybrzeżu adriatyckim, Północnych Apeninach i Lombardii...

Kawalerowi „Gwiazdy Włoskiej” (Gwiazdy lat 1939-1945), angielskiego

WSPOMNIENIA

Obóz w Pahiatua

ciąg dalszy z nr. 21
Kalendarium wydarzeń

W niedzielę 13 listopada miała u nas miejsce inauguracja obrazu Matki Boskiej Kozielskiej ofiarowanej przez dwie panie z Wellingtonu. Ofiarodawczyni z obrazem przeszły między szpalerem utworzonym przez sodaliki i harcerzy i umieściły go na ołtarzu...

19 grudnia wyjechałem do Inglewood na zaproszenie tamtejszego proboszcza celem odwiedzenia Polaków tam mieszkających od końca XIX stulecia. Spotkałem m.in. rodzinę Drzewieckich, którzy jeszcze pamiętali swój przyjazd z rodzicami do Nowej Zelandii i ciężki swój los. Małżeństwo Drzewieckich miało 18 dzieci. Wszystkie były już dorosłe. Odwiedziłem też kilka innych rodzin i cieszyłem się ich głęboką wiarą i pobożnością. Nikt nie potrafił jednak powiedzieć co to jest opłatek wigilijny lub wierzba wigilijna. Rodacy modlili się już wyłącznie po angielsku, z wyjątkiem najstarszych, którzy pamiętali jeszcze polskie pacierze...

29 stycznia 1945 roku obóz nasz odwiedził ks. abp O'Shea z Wellingtonu. Przy wejściu do obozu zbudowano z tej okazji bramę, nad którą powiewały chorągiewki papieskie i narodowe. Dzieci utworzyły szpaler od bramy do kaplicy. Sypały też kwiatki pod nogi dostojnego gościa. Przy kaplicy powitałem ks. arcybiskupa w otoczeniu 9 księży nowozelandzkich i przy śpiewie „Ecce Sacerdos Magnus” wykonanym przez chór szkolny pod kierownictwem Jadwigi Zerebeckiej.

Po nabożeństwie młodzież przedstawiła tradycyjne polskie jasełka i zatańczyła polskie tańce narodowe, wysokim artystyzmem których byli zachwyceni miejscowi księża.

medalu Obrony oraz innych odznaczeń wojskowych proponowano zamieszkanie we Włoszech, Anglii, Polsce. Ale jego serce rwało się na Białoruś do żony i córki. Wrócił do domu 21 września 1947 roku. Wydawałoby się, że jest już po wszystkim. Zawitało święto i na jego ulicę. Zawitało, ale nie na długo...

27 maja 1950 roku został aresztowany jako szpieg angielski (jako dowody wykorzystano zachowane na pamięć pieniądze angielskie i listy przyjaciół). Siedem miesięcy trwały niekończące się przesłuchania, jeden sąd, później drugi. Wyrok — 10 lat więzienia, 5 lat zesłania i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Żonę i dzieci, jako rodzinę byłego żołnierza Armii Andersa, również wysłano do obłodu irkuckiego.

Józef Żamojdzin siedemnaście lat walczył o swoją wolność i niewinność. A ile później miał trudności z zameldowaniem, znalezieniem pracy, mieszkania. Ale

wytrwał. Pracował w masarni, później aż do emerytury w zakładzie lekkich konstrukcji metalowych, a potem już jako emeryt 13 lat na kolei. Dzisiaj z wysoko podniesioną głową chodzi ulicami naszego miasta, szczyty się medalem „Za zdobycie Monte Cassino” jak również medalem z okazji 50. rocznicy zwycięstwa. Z dumą wspomina jak 15 sierpnia 1994 roku w Warszawie, w obecności ówczesnego prezydenta RP Lecha Wałęsy w Dniu Żołnierza składał kwiaty pod pomnikiem Nieznanego Żołnierza.

- Cztery osoby składały wtedy wieńce: od Armii Krajowej, od Armii Ludowej, od Wojska Polskiego. Od Armii Andersa byłem ja...

... Czas poustawia wszystkich na swoje miejsce. Historia odda każdemu według zasług. I dobrze, jak to odbywa się jeszcze za życia człowieka. Józef Żamojdzin dowiódł to swoim życiem.

Walery MARKIEŁOW

Dworzec kolejowy w Pahiatua - przyjazd "Dzieci perskich"

W końcu stycznia samorząd obozowy zdecydował się zamknąć kilka klas szkolnych, a młodzież wysłać do szkół nowozelandzkich. Na tę wiadomość stanął na nogi prawie cały obóz i krzyknął głośnie, stanowczo: nie! Rozszalała się burza i trwała dość długo. Przecież ta reszta polskiej młodzieży i dzieci wyrywana została z pożogi wojennej i z piekła syberyjskiego — nie po to, by wsiąkała tu w obce społeczeństwo, ale by została zachowana dla swojego narodu, który wiele młodych ludzi stracił w czasie wojny.

Opiekunowie i starsza młodzież nie zgodziła się na propozycję władzy obozowej, uważając, że nie można zamykać żadnej klasy szkolnej, a zwłaszcza klas gimnazjalnych i, że do szkół nowozelandzkich mogą jechać dzieci jedynie dobrowolnie, bez żadnego przymusu, a obowiązkiem samorządu obozu jest wychowanie i wykształcenie dzieci wyłącznie w szkołach polskich. Skończyło się na tym, że zamiast 47 tylko 9 dziewczynek wyjechało do szkół nowozelandzkich...

17 lutego gościem naszego obozu był premier Nowej Zelandii Peter Fraser. Wszyscy byliśmy wówczas pod wpływem deklaracji krymskiej. Panował powszechny smutek, przynęty

13 kwietnia dowiedzieliśmy się o śmierci prezydenta USA. Nikt jednak z tego powodu nie zasmucił się. Niestety stracił on u nas wszelkie zaufanie z chwilą podpisania rozbioru Polski na konferencji w Jałcie, a tak wielu pokładało w nim swoje nadzieje...

edn.

Przygotował
Leszek WĄTRÓBSKI

NUMIZMATYKA

Monety Zygmunta Augusta

Grosz litewski Zygmunta Augusta, to temat osobliwy. Mennica wileńska, jedyna na obydwa państwa, produkowała grosze w dwóch gatunkach: jedne na stopę menniczą litewską, drugie na polską, obowiązującą w Koronie.

1 grosz litewski = 1,25 grosza polskiego = 10 denarom litewskim.

Grosz litewski, bity na stopę polską z roku 1548

Jak widzimy ze zdjęcia, kompozycja rysunkowa groszy polskich jest całkiem nowa. Na awersie legenda częściowo otokowa, zakończona dwoma wierszami poziomymi pod popiersiem. Na rewersie pod „Pohonią” monogram królewski i herb „Kolumny” nakryte mitrą wielkoksiążęcą, rozdzielającą datę. Nowa forma polskich groszy, dowód pomyślności rytownika stempla, pozwala łatwo odróżnić je od groszy litewskich. Grosze na stopę polską były bite w mennicy wileńskiej w latach 1546-1548. Bicie tych groszy wznowiono w Tykocinie w latach 1566-1568.

O groszach litewskich możemy powiedzieć niewiele. Były bite w dwóch okresach: w latach 1545-1546, potem w 1555, 1556 (?), 1559r. i należały do bardzo rzadkich, co spowodowało, że te monety najczęściej stawały się obiektem fałszerstw wykonanych w XIX — XX w. na szkodę kolekcjonerów i placówek muzealnych. Znane są fałszyfikaty numizmatyczne groszy litewskich z lat 1545, 1556, 1557, 1566.

A teraz kolej na dwugrosze i czworaki litewskie. To całkiem nowe nominały monet, jedyny w ciągu wieków okaz monet litewskich o wartości dwóch i czterech groszy.

Obydwie monety były bite na stopę pol-

Grosz litewski Zygmunta Augusta z roku 1556

ską. Dwugrosze bity tylko od 1565 do 1569r. Na tych monetach nie widzimy żadnych znaków mennicznych, oprócz umieszczenia na czworakach litewskich bitych w Wilnie, w napisie otokowym w tytule króla liter „D” (ei) „G” (ratia), [z Bożej łaski], gdy na dwugroszach emitowanych w Tykocinie tych liter nie było.

Dwojaki litewskie związane są kompozycyjnie z czworakami, mają takie same awersy i rewersy, nie wymagają więc osobnych fotogramów.

Czworak litewski Zygmunta Augusta z roku 1568

Znikły one dość szybko z obiegu na Litwie, albowiem znalazły rychło chętnych odbiorców za granicą, szczególnie w Holandii, gdzie otrzymały popularną nazwę „brodacz” od długiej, pięknej brody królewskiej.

O jednych z najpiękniejszych monet okresu Zygmunta Augusta, trojakach litewskich, bitych w czterech odmianach, będziemy mówić w następnym odcinku.

Białoruskie Towarzystwo
Numizmatyczne
tel. (0152) 72-02-26

PRENUMERATA NA II PÓŁROCZE 2002 ROKU

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

Lecznicy ogródek

Od dawna chrzan uważany był za bardzo ważny produkt w jadłospisie każdego człowieka. Dobroczynnie oddziałuje na system pokarmowy, pobudza apetyt. W chrzanie jest dużo związków potasu, sodu, wapnia, fosforu i żelaza, jak również witamin B6 i C, najwięcej ich w młodych pędach. Znane jest bakteriobójcze działanie chrzanu, zwalcza łasceńniki Kocha, pałeczki okrężnicy i wirus grypy typu „A”. Te właściwości lecznicze chrzanu są szeroko wykorzystywane: rozcieńczonym 1:1 sokiem chrzanu z wodą płuczą jamę ustną i gardło przy stanach zapalnych,

paradentozie, anginach. Używany jest również jako środek moczopędny i wykrztuśny. Wyciągiem z korzeni leczy się rany ropiejące. Kaszką z chrzanu nałożoną na szmatkę leczy się reumatyzm, bóle neurologiczne, zapalenie oskrzeli i płuc. W gastronomii chrzan jest używany nie tylko ze względu na ostry smak, ale i dla przechowywania produktów o krótkim terminie przydatności. Należy jednak pamiętać, że roślina ta może wywołać podrażnienie skóry i błony śluzowej, co może spowodować oparzenie. Używanie chrzanu jest przeciwwskazane przy wrzodach żołądka i dwunastnicy, zapaleniu jelita cienkiego i grubego, chorobach wątroby, nerek i dróg moczowych. Nie jest zalecane również używanie chrzanu przy nieżyłości żołądka z nadkwasotą. Zalecany jest natomiast przy nadciśnieniu i podagrze. Najlepiej jest używać go w połączeniu ze śmietaną, działa ona ochronnie, minimalizując podrażnienie.

Chrzan rośnie u nas na każdym kroku, jest dostępny dla każdego, dlatego warto wykorzystać jego właściwości lecznicze, a nie tylko gastronomiczne, nie mniej cenne.

Henryk GOJ

GRATULACJE

Kochanej mamusi i babci **Aleksandrze JUCHNIEWICZ** z okazji 82. rocznicy urodzin moc najserdeczniejszych życzeń: zdrowia, szczęścia rodzinnego oraz wszelkich łask Bożych składają dzieci z rodziną, wnuki oraz prawnuki

Czcigodnemu Księdzu Diakonowi **Andrzejowi BURAKOWI** z okazji święcen kapłańskich składamy najserdeczniejsze życzenia: zdrowia, pomyślności, błogosławieństwa Bożego oraz opieki Matki Najświętszej z pamięcią w modlitwie parafianie z Rosi

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi **Aleksandrowi SZEMETOWI** Niezwykle obchodzimy dzień 15. rocznicy Twoich święcen kapłańskich. W więc spieszymy złożyć szczerze życzenia: Niech Bóg policzy Twe lata znoju złotem Ci wpisze w żywota księdze Niech w naszej codziennej modlitwie Wypraszamy zdroje łask Dla Ciebie, kapłanie nasz parafialny chór z Adamowicz

Z okazji 15. rocznicy święcen kapłańskich czcigodnemu Księdzu **Aleksandrowi SZEMETOWI** życzymy dużo zdrowia, wsparcia, życzliwości, wyrozumiałości od otaczających ludzi, aby przykład całkowitego oddania się Bogu, Kościołowi świętemu przynosił coraz obfitsze owoce pracy duszpasterskiej. Niech Bóg wszechmogący za przyczyną Matki Bożej Adamowickiej doda sił do wytrwania w pokonaniu niełatwej drogi śladami Chrystusa, którego wybrałeś parafianie

Kochane Dzieci! Z okazji Dnia Dziecka składamy Wam moc najserdeczniejszych życzeń: dużo zdrowia, radości, uśmiechu, miłości oraz wyrozumiałości opiekunów i bliskich, a Matka Boska niech zawsze nad Wami czuwa i chroni od złego Zarząd Koła Miłosierdzia przy ZPB

Czcigodnemu Księdzu **Władysławowi MIESZCZANSKIEMU** z okazji urodzin długich lat życia w zdrowiu, pomyślności i pod opieką Bożą życzą członkowie zespołu „Otwarte Serduszka” i wdzięczni parafianie

Kochanej żonie i mamie **Halinie SOKOŁOWSKIEJ** z okazji jubileuszu urodzin dużo zdrowia, szczęścia, powodzenia i obfitości łask Bożych życzą mąż, córki Ania i Helena z mężami oraz kochająca wnusia

Matrymonialne

Zamożni obcokrajowcy oraz Polacy z USA, Canady, Australii i Europy Zachodniej poszukują panny. Zgłoszenia: dane personalne + fotografia pod adresem: "Carina", 94-060 Łódź 10, Box 22, Polska, tel. (1048)-42-687-08-10

Głos znad Niemna

Prenumerata!

Czy zrobiłeś coś, by powiększyć grono naszych czytelników? Czy zaprenumerowali Głos Twój krewni, znajomi, sąsiedzi? Cena prenumeraty na drugie półrocze: 1 mies. - 942 rub., 3 mies. - 2826 rub., 6 mies. - 5652 rub.

Drobne ogłoszenia w Głosie dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu 066.

Міністэрства сувязі і інфармацыі
Рэспублікі Беларусь
АБАНАМЕНТ на газету (індэкс выдання)

„Głos znad Niemna” 63863

На 2002 год па месяцах;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
						x	x	x	x	x	x

Куды (паштовы індэкс) (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Даставачная картка

ПВ месца лі-тар на газету 63863 (індэкс выдання)

„Głos znad Niemna”

Кошт падпіскі 5652 руб. Колькасць пераадрасоўкі 1 камплектаў

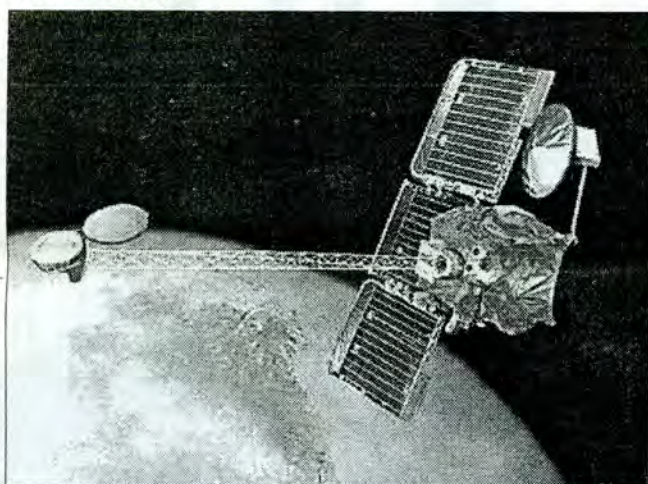
На 2002 год па месяцах;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
						x	x	x	x	x	x

Куды (паштовы індэкс) (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

FOTO W Głosie

Amerykańska sonda Mars Odyssey zebrała dane, które w opinii naukowców dowodzą, że pod powierzchnią czerwonej planety znajdują się ogromne ilości zamrożonej wody. Jest jej tak dużo, że po stopnieniu mogłaby utworzyć ocean o głębokości 500 metrów.

Czy pamiętasz, że...

3 czerwca - Karola, Leszka
4 czerwca - Kwiryny, Franciszka
5 czerwca - Bonifacego, Walerii
6 czerwca - Norberta, Pauliny
7 czerwca - Roberta, Wiesława
8 czerwca - Medarda, Seweryna, Jadwigi
2 czerwca - Pelagii, Efrema

Cennik

życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

Cena (z podatkiem VAT) za 1 linię umowną (28 znaków - liter):	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
zwykle	360 rub/lin;	320 rub/lin;	500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/lin;	420 rub/lin;	540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;
matrymonialne	500 rub/lin;	480 rub/lin;	
nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x30 mm	2500 rub		

Numer konta Bielinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

Redakcja Głosu znad Niemna uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-0075
e-mail: glosznadniena@mail.grodno.by
glosznadniena@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Andrzej Poczobut, Iness Todryk (redaktor wydania).
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz

Korekta: Helena Bohdan
Obsługa komputerowa: Jolita Onisko
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dziesięćmiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 722 BYB, w sprzedaży w kioskach - 180 BYB.
© Głos znad Niemna Wszystkie prawa zastrzeżone (łącznie z tłumaczeniem na języki obce)

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbliżone z poglądami redakcji. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam, zastrzega sobie prawo do skracania, adiustacji materiałów i zmiany tytułów. Nie zwracamy nie zamówionych materiałów

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 1680 Наклад 6300 асобнікаў.
Штотыднёвік "Гłos знад Нёмна" (на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрес рэдакцыі: 230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 30.05.2002 у 15⁰⁰
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцый дзяляцтваў.

Bądźmy w kontakcie

Czekamy na Państwa telefony od godz. 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69